

4. KARADENİZ ZİRVESİ

www.karadenizkongresi.org

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR

KHORRAM MANAFİDİZAJİ

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EUROASIA JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020
ARTVİN

EDİTÖR

KHORRAM MANAFİDİZAJİ

UBAK YAYINEVİ ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

karadenizkongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.karadenizkongre.org](https://www.karadenizkongre.org)

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.
UBAK Publications – 2020 ©

Yayın Tarihi: 25.09.2020

ISBN:

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

13 EYLÜL 2020
ARTVİN

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Aynurə Əliyeva
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

Samira Dadashova: Azerbaijan National Academy of Science, Azerbaijan
Peter,B. A.: Kampala International University- Kampala, Uganda
Bhumika Sharma – Himachal Pradesh University, Shimla, Hindistan
Садыкова Дамежан Адилхановна - Kazak Milli Kadın Pedagoji Üniversitesi – Kazakistan
Asmaa Younis - Atatürk Üniversitesi - Lübnan
Amaneh Manafidizaji – Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi - İran

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI

Tebriz Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV

Ufa State Petroleum Technological
University

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Ahmet GÜMÜŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semin AKEL

Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA

Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Kafkas Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Mehmet Fırat BARAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO

Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev

Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel

Ghardaia Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER

Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR

Uşak Üniversitesi

Doç Dr. Mehmet KAYA

Dicle Üniversitesi

Dosmukhamedov Atyrau Devlet

Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU

Ardahan Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE

Cumhuriyet Üniversitesi

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ

Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Sonali MALHOTRA

Delhi Balbahtri Academy

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN

Şırnak Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI

Pakistan Language Academy

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ

Urumiye Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ

Munzur Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG

Wuhan Üniversitesi

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Prof. Dr. Ergün KOCA

Girne Amerikan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet AYDIN

Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Işık SEZEN

Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ

Erciyes Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020
ARTVİN
KONGRE PROGRAMI

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020 - ARTVİN

KONGR PROGRAMI

NOT:

- Sunum Süresi Her Bildiri İçin 15 Dakikadır.
- Sunumlar skype üzerinden ve power point ile anlatılacaktır. Her oturum için SKYPE gurubu oluşturulacaktır. Sunum yapan katılımcı ekranın diğer katılımcılar ile paylaşacaktır.
- (skype ile aradığımızda aşağıda sağ köşede iki tane üst üste kareden ekranı paylaş yapılacaktır.)

KARADENİZ ZİRVESİ 4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ 4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ 13 EYLÜL 2020 – ARTVİN		
13 EYLÜL 2020		
UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DR. GÜLTEKİN GÜRÇAY	OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ERGÜN KOCA	OTURUM 1 10:00 – 11:3011:45 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DR.ÖĞR. ÜYESİ GÜL DENİZ YILMAZ YELVAR
KADİR BAŞBOĞA Seyahat Serbestliğinin Ve Sınır Ötesi İşbirliğinin Avrupa Çapında Bölgesel Büyümeye Etkisi	DR. ÖĞRT. ÜYESİ MEHMET ORAN MEHMET AKİF KARALI Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Vatanserverlik Değerine Yönelik Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	DR.ÖĞR.ÜYESİ MUSTAFA BERKEŞOĞLU Primer Hiperparatiroidizm Hastalarında Uzun Dönem Cerrahi Sonuçlarımız
TURAN ÖNDEŞ ŞERİFE KILIÇARSLAN Katılım Bankası Çalışanlarının Örgütsel Stres Kaynaklarının Tespit Edilmesine Yönelik Bir Çalışma	Y L. ÖĞRENCİSİ OGÜN KAYA PROF. DR. GÜLDEM DÖNEL AKGÜL İnformal Öğrenme Ortamlarına İlişkin Farklı Branş Öğretmenlerinin Görüşleri	HAZEL ÇELİK GÜZEL AYŞENUR TUNCER Spastik Serebral Palsi'li Çocuklarda Baş Kontrolü İle Salya Akış Oranı Ve Salya Kontrolü Arasındaki İlişki

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020 - ARTVİN

DR. ÖĞR. ÜYESİ CEREN AVCIL Ağrı Nüfusunun Tarihsel Gelişiminde Göçün Etkileri (1980-2019 Dönemi)	Y L. ÖĞRENCİSİ OGÜN KAYA PROF. DR. GÜLDEM DÖNEL AKGÜL Oyun Temelli Öğrenme Modeliyle Elementler Konusunun Öğretimine Öğrencilerin Bakışı	HAZEL ÇELİK GÜZEL EMİNE ASLAN TELCİ ALİ CİMBİZ Kronik Boyun Ağrılı Hastalarda Temporomandibular Eklem Hareket Açıklıklarının İncelenmesi
ÖZKAN BİLGİLİ Bekleme Süresi İle Prim Borcu Bakımından Genel Sağlık Sigortası Kapsamındaki Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Şartları	DR. ÖĞR. GÖR. MEHMET KANATLI Tommaso Campanella'nın Güneş Ülkesinde Özgürlüğün Beş Hali	UZM. FZT. MÜCAHİT ÖZTOP PROF. DR. EMİNE ASLAN TELCİ PROF. DR. NESRİN YAĞCI UZM. FZT. SERBAY ŞEKERÖZ Toplum İçinde Yaşayan Yaşlılarda Fiziksel Aktivite, Fonksiyonel Mobilite Ve Denge Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
ÖZKAN BİLGİLİ Sosyal Güvenlik Uygulamasında Aile Hekimliği İşyerleri	OSMAN KAYHAN ÖĞR. GÖR. DR. EMRAH DÖNMEZ ÖĞR. GÖR. SELÇUK KAYHAN Uzaktan Eğitimde Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Rolü	DR.ÖĞR.ÜYESİ GÜL DENİZ YILMAZ YELVAR Non-Spesifik Boyun Ağrılı Akademisyenlerde Ağrı Şiddetinin Servikal Postür, Kas Kuvveti ve Proprioepsiyon Üzerine Etkisi
DR. ÖĞR. ÜYESİ VAHAP ULUÇ Demokrat Parti İktidarı'nın Siyasi Tutumu	DR. ÖĞR. ÜYESİ YAVUZ SÖKMEN DR. ÖĞR. ÜYESİ İSMAİL SARİKAYA PROF. DR. AHMET NALÇACI İlkokul Düzeyinde Yapılan Artırılmış Gerçeklik Çalışmalarının İncelenmesi	DR. BAHADIR GENİŞ PROF. DR. NERMİN GÜRHAN DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MEDİNE KOÇ HEM. ÇİĞDEM GENİŞ ARAŞ. GÖR. BURAK ŞİRİN DOÇ. DR. OKAN CEM ÇIRAKOĞLU PROF. DR. BEHÇET COŞAR Covid-19 Pandemisi İle İlişkili Algı ve Tutum Ölçeklerinin Geliştirilmesi
TUĞÇE KIRTI FATİMA ELİF ERGÜNEY OKUMUŞ Obez Bireylerde Duygusal Yeme Ve Duygusal Zorlanmaya Toleranssızlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	ÖZGÜR GEDİKLİ Sedat Umran'ın Şiirlerinde Yinelemeler	DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MEDİNE KOÇ FATİH SEYRAN DR. BAHADIR GENİŞ ARAŞ. GÖR. BURAK ŞİRİN PROF. DR. NERMİN GÜRHAN

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020 - ARTVİN

			Covid-19'un Nedenleri Ve Kontrolü İle İlişkili Algıların Sağlık Çalışanlarındaki Travma Sonrası Stres Bozukluğu Üzerine Etkisi
ÖĞR. GÖRV. AYŞE GÜNEŞ Zeytin Üretiminin Ekonomik Analizi		Mûsâ Cârullah'ın Ehl-i Sünnet Ve Şia Eleştirisi Bağlamında Mezhepçiliğe İtirazı	DR.ÖĞR. ÜYESİ ECE BURU Geçmişten Günümüze Omurgaya Ait Konjenital Kapanma Defektleri: Nöral Tüp Defekti veya Spina Bıfıda?
ÖĞR. GÖRV. AYŞE GÜNEŞ Çalışanların Performansını Artırmak İçin Yetenek Yönetimi Ve İş Motivasyonunun Önemi		NEYİRE AKPINARLI Kolektif Haklırsız Bireysel İnsan Haklarının Yetisi	DR.ÖĞR. ÜYESİ ECE BURU Scapula'nın Gelişimi ve Kemikleşme Anomalilerinin Klinik Prezantasyonları
DR. ERDAL BİLGİÇ Sovyetler Birliği Türkiye Arasında 1927 Yılında İmzalanan Ticaret Anlaşmasına Giden Yol		PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kırgız Türkçesi'nde Aile ve Akrabalık Kavramlarını Karşıl原因an Sözler ve Söz Kalıpları	DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET DOĞAN Türkiye'nin Aşı Takvimindeki Aşılar
		PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kıbrıs Türkçesi Ağızları Sözvarlığı: Yansıma Adlar Üzerine Bir İnceleme	SÜHEYLA TUNA DR. ÖĞR. ÜYESİ EVRİM BURCU UNCÜ KİRTİŞ Endüstriyel Atık Olan Elma Posasının Gıda Teknolojisinde Değerlendirilme Olanakları

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020 - ARTVİN

UBAK 1	UBAK2	UBAK 3
OTURUM 2 14: 00 – 15:30-----15:45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DR. BASİR ABDİ	OTURUM 2 14: 00 – 15: 30-----15: 45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DR. LEMAN KUZU	OTURUM 2 14: 00 – 15: 30-----15: 45 -17:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. SELİM GÜRGEN
آمنه منافى ديزجى بررسی زندگی پسا کرونایی با تاکید بر تغییرات فرهنگی	ARŞ. GÖR. HASAN ALİ GÜÇLÜ Boşanmanın Çocuklar Üzerindeki Etkisi	MOHAMMED MUQTADIR BHUMIKA SHARMA AMIT RAWAT Policies And Incentives Vis-À-Vis Sustainable Alternative Of Electric Vehicles
SAMİRA DADASHOVA ETHICS OF TECHNOLOGY: THE IMPACT OF TECHNOLOGIES ON HUMAN LIFE	CANSU YETİMOĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÇAĞATAY CENGİZ 1990'lar Türk Siyasal Hayatına 'Eşkya' Filminden Bakmak	SONER ŞEKER EBUBEKİR YANIK Çelik Taşıyıcı Sistemlerde Kullanılan Çaprazların Yapı Davranışı Üzerine Etkilerinin Araştırılması
Садыкова Дамежан Адилхановна Исханова Елнур ҒАЛАМДЫҚШӨЛЕЙТТЕНУ МӘСЕЛЕС	DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZLEM TOPÇUOĞLU Türkiye Düzey 2 Bölgeleri Kapsamında Sektörel Bir Yakınsama Analizi	DR. HALİL MURAT ENGİNSOY Experimental Analysis Of Mechanical Behavior Of Nb2 Al Reinforced Aluminum Matrix Hybrid Metal Composites
Садық Марияш ҚАЗАҚСТАН ҚОРЫҚТАРЫ: БҮГІНІ МЕН БОЛАШАҒЫ	DOÇ. DR. MEHMET ELBAN Gazete Haberlerinde Bayburt'ta Hayat (1929-1948)	DOÇ. DR. SELİM GÜRGEN Shear Thickening Fluid In Spall Liner
PETER,B. A. PETER,R. E. OGUNSOLA,A. W. A Review Of An Epidemiological-Genetics Model For Assessing The Impact Of Insecticides Resistance On The Transmission Dynamics Of Malaria In Kampala	DOÇ. DR. MEHMET ELBAN Tarih Ders Kitaplarının Kavram Öğretimi Açısından İncelenmesi	DOÇ. DR. SELİM GÜRGEN Anti-Wear Properties Of Dispersion Hardened Uhmwpe

KARADENİZ ZİRVESİ
4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
4. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
13 EYLÜL 2020 - ARTVİN

MOHAMMED MUQTADIR BHUMIKA SHARMA DR. RAJINDER VERMA Rights Of Mother And Child Vis-À-Vis Breastfeeding	DR. ÖĞR. GÖR. SADIYE KAYAARSLAN Yaşlılıktan Önce Gençliğin Değerini Bilmek: Koronavirüs Döneminde Gençlerin Bağımlılıktan Korunmasında Boş Zaman Değerlendirmenin Önemi	ARŞ. GÖR. MEHMET FATİH ÇAKAR DOÇ. DR. TOLGAY KARA Elektromekanik Sistemlerdeki Mekanik Boşluğun Kontrol Amaçlı Tanılanması
	TARKAN ERKAN Türk Halk Müziği Ölçü Yapıları, Zamanları, Vuruş Şekilleri Ve Oluşan Vuruş Tipleri İle Bir Tasnifleme Önerisi	ZİR.YÜK.MÜH.BERNA YILMAZ DR.ÖĞR.ÜYESİ GÜLCAN TARLA Uşak İlinde Bağlarda Kamalı Nematod, <i>Xiphinema index</i> (Dorylaimida; Longidoridae)’in Varlığının ve Yoğunluğunun Saptanması
	DR. ÖĞR. ÜYESİ, ASMAA YOUNIS دور المرأة في العصر النبوي والعصر الحديث	ZİR.YÜK.MÜH.BERNA YILMAZ DR.ÖĞR.ÜYESİ GÜLCAN TARLA Denizli Ve Manisa İllerinde Bağlarda Zararlı Kamalı Nematod, <i>Xiphinema index</i> (Dorylaimida; Longidoridae)’in Dağılımının ve Yoğunluğunun Saptanması
	MUHAMMET ALİ ACAR Akademik Literatürde Zâhirîliğin Ehl-İ Hadis İle İlişkilendirilmesi Hakkında Bazı Mülâhazalar	EMRE AKSÖZ BİROL ARİFOĞLU Makine Öğrenmesi İle Kestirimci Bakım Ve Anomali Tespiti Analizi
	MUHAMMET ALİ ACAR Reşid Rıza’nın “Muhâverâtü’l-Muslih Ve’l- Mukallid” İsimli Eserinde Yer Alan Fıkî Görüşleri	

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ	
Kadir Başboğa	
<i>SEYAHAT SERBESTLİĞİNİN VE SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİNİN AVRUPA ÇAPINDA BÖLGESEL BÜYÜMEYE ETKİSİ</i>	1
Ceren Avcil	
<i>AĞRI NÜFUSUNUN TARİHSEL GELİŞİMİNDE GÖÇÜN ETKİLERİ (1980-2019 DÖNEMİ)</i>	2
Özkan Bilgili	
<i>BEKLEME SÜRESİ İLE PRİM BORCU BAKIMINDAN GENEL SAĞLIK SİGORTASI KAPSAMINDAKİ SAĞLIK HİZMETLERİNDEN YARARLANMA ŞARTLARI</i>	3
Özkan Bilgili	
<i>SOSYAL GÜVENLİK UYGULAMASINDA AİLE HEKİMLİĞİ İŞYERLERİ</i>	4
Vahap Uluç	
<i>DEMOKRAT PARTİ İKTİDARI'NIN SİYASİ TUTUMU</i>	5
Tuğçe Kırtı & Fatima Elif Ergüney Okumuş	
<i>OBEZ BİREYLERDE DUYGUSAL YEME VE DUYGUSAL ZORLANMAYA TOLERANSSIZLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ</i>	7
Ayşe Güneş	
<i>ZEYTİN ÜRETİMİNİN EKONOMİK ANALİZİ</i>	8
Ayşe Güneş	
<i>ÇALIŞANLARIN PERFORMANSINI ARTIRMAK İÇİN YETENEK YÖNETİMİ VE İŞ MOTİVASYONUNUN ÖNEMİ</i>	9
Erdal Bilgiç	
<i>SOVYETLER BİRLİĞİ TÜRKİYE ARASINDA 1927 YILINDA İMZALANAN TİCARET ANLAŞMASINA GİDEN YOL</i>	10
Mohammed Muqtadir & Bhumika Sharma & Rajinder Verma	
<i>RIGHTS OF MOTHER AND CHILD VIS-À-VIS BREASTFEEDING</i>	12
Mehmet Oran & Mehmet Akif Karalı	
<i>SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN VATANSEVERLİK DEĞERİNE YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ</i>	13
Ogün Kaya & Güldem Dönel Akgül	
<i>İNFORMAL ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN FARKLI BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ</i>	15
Ogün Kaya & Güldem Dönel Akgül	
<i>OYUN TEMELLİ ÖĞRENME MODELİYLE ELEMENTLER KONUSUNUN ÖĞRETİMİNE ÖĞRENCİLERİN BAKIŞI</i>	17
Mehmet Kanatlı	
<i>TOMMASO CAMPANELLA'NIN GÜNEŞ ÜLKESİNDE ÖZGÜRLÜĞÜN BEŞ HALİ</i>	19
Osman Kayhan & Emrah Dönmez & Selçuk Kayhan	
<i>UZAKTAN EĞİTİMDE ATRIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARININ ROLÜ</i>	20
Yavuz Sökmen & İsmail Sarıkaya & Ahmet Nalçacı	
<i>İLKOKUL DÜZEYİNDE YAPILAN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ</i>	22
Özgür Gedikli	
<i>SEDAT UMRAN'IN ŞİİRLERİNDE YİNELEMELER</i>	24
Mustafa Aykaç	
<i>MÛSÂ CÂRULLAH'IN EHL-İ SÜNNET VE ŞİÂ ELEŞTİRİSİ BAĞLAMINDA MEZHEPÇİLİĞE İTİRAZI</i>	25

Neyire Akpınarlı	27
<i>KOLEKTİF HAKLARSIZ BİREYSEL İNSAN HAKLARININ YETİSİ</i>	
Ergün Koca & Ayşen Koca	29
<i>KIRGIZ TÜRKÇESİ'NDE AİLE VE AKRABALIK KAVRAMLARINI KARŞILAYAN SÖZLER VE SÖZ KALİPLERİ</i>	
Ergün Koca & Ayşen Koca	31
<i>KIBRIS TÜRKÇESİ AĞIZLARI SÖZVARLIĞI: YANSIMA ADLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	
Hasan Ali Güllü	33
<i>BOŞANMANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	
Cansu Yetimoğlu & Fatih Çağatay Cengiz	35
<i>1990'LAR TÜRK SİYASAL HAYATINA 'EŞKIYA' FİLMİNDEN BAKMAK</i>	
Özlem Topçuoğlu	36
<i>TÜRKİYE DÜZEY 2 BÖLGELERİ KAPSAMINDA SEKTÖREL BİR YAKINSAMA ANALİZİ</i>	
Mehmet Elban	38
<i>TARİH DERS KİTAPLARININ KAVRAM ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	
Mehmet Elban	39
<i>GAZETE HABERLERİNDE BAYBURT'TA HAYAT (1929-1948)</i>	
Sadiye Kayaarslan	40
<i>YAŞLILIKTAN ÖNCE GENÇLİĞİN DEĞERİNİ BİLMEK: KORONAVİRÜS DÖNEMİNDE GENÇLERİN BAĞIMLILIKTAN KORUNMASINDA BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRMENİN ÖNEMİ</i>	
Tarkan Erkan	42
<i>TÜRK HALK MÜZİĞİ ÖLÇÜ YAPILARI, ZAMANLARI, VURUŞ ŞEKİLLERİ VE OLUŞAN VURUŞ TİPLERİ İLE BİR TASNİFLEME ÖNERİSİ</i>	
ASMAA YOUNIS	44
<i>دور المرأة في العصر النبوي والعصر الحديث</i>	
Muhammet Ali Acar	45
<i>REŞİD RIZA'NIN "MUHÂVERÂTÜ'L-MUSLİH VE'L-MUKALLİD" İSİMLİ ESERİNDE YER ALAN FİKHÎ GÖRÜŞLERİ</i>	
Muhammet Ali Acar	47
<i>AKADEMİK LİTERATÜRDE ZÂHİRİLİĞİN EHL-İ HADİS İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ HAKKINDA BAZI MÜLAHAZALAR</i>	
آمنه منافى ديزجى	48
<i>بررسی زندگی پسا کرونایی با تاکید بر تغییرات فرهنگی</i>	
Садыкова Дамежан & Исханова Елнур	49
<i>ҒАЛАМДЫҚШӨЛЕЙТТЕНУ МӘСЕЛЕС</i>	
Садык Марияш	50
<i>ҚАЗАҚСТАНҚОРЫҚТАРЫ: БҮГІНІ МЕН БОЛАШАҒЫ</i>	
Peter,B. A. & Peter,R. E. & Ogunsola,A. W.	51
<i>A REVIEW OF AN EPIDEMIOLOGICAL-GENETICS MODEL FOR ASSESSING THE IMPACT OF INSECTICIDES RESISTANCE ON THE TRANSMISSION DYNAMICS OF MALARIA IN KAMPALA</i>	
SAMİRA DADASHOVA	52
<i>ETHICS OF TECHNOLOGY: THE IMPACT OF TECHNOLOGIES ON HUMAN LIFE</i>	

SEYAHAT SERBESTLİĞİNİN VE SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİNİN AVRUPA ÇAPINDA BÖLGESEL BÜYÜMEYE ETKİSİ

Kadir Başboğa

Cornell Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-8701-2714

ÖZET

Sınır bölgelerine odaklanan uluslararası ekonomik işbirliği çalışmalarının son yıllarda ivme kazandığını gözlemliyoruz. Bu ivmeyi küresel ölçekte etkileyen başlıca güncel olaylar arasında, Avrupa Birliği'nin (AB) iç ve dış sınırlarında yeni alınan göç önlemlerini, Amerika Birleşik Devletleri'nin Meksika sınırında yaşanan benzer gelişmeleri ve Güney Asya'da tekrar ortaya çıkan sınır anlaşmazlıklarını sayabiliriz. Bunların yanında, AB'nin 2021-2027 bütçe dönemi için bugünlerde sonuçlandırmaya çalıştığı Avrupa içi uyum stratejisi çalışmaları da, bu alanda daha fazla ampirik çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymak suretiyle yeni araştırmalara yön vermekte. Mevcut çalışmalar incelendiğinde, AB sınır bölgeleri ve sınır ötesi işbirliği ile ilgili analizlerin, genel olarak, serbest seyahat kısıtlamalarının ekonomik etkilerini ölçmeye odaklandığını görüyoruz. Fakat, politika oluşturma süreçlerine katkı sunabilmek adına, açık-kapalı sınır ikileminin ötesinde, serbest seyahat uygulamalarının bölgesel ekonomik katkısını şekillendiren etki kanallarını belirlememiz gerekiyor. Bu çalışma, bahsedilen ekonomik etkinin muhtemel ana kanallarından birisi olarak, sınır ötesi işbirliği projelerine odaklanıyor ve AB destekli INTERREG programının 2007-2013 dönemi uygulama verilerini kullanarak bu etkiyi ölçmeyi hedefliyor. Çalışma kapsamında yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre, seyahat serbestliği amacıyla ulusal sınırların açılması politikası, Avrupa'daki sınır bölgelerinin ortalama kişi başı milli gelir düzeyine %2,7 ek katkı sağlıyor. Bunun yanında, INTERREG programı aracılığıyla AB tarafından desteklenen sınır ötesi işbirliği projelerine dahil olan paydaşların sayısındaki artış, bölgesel gelir artışını açıklayan ana faktörlerden biri olarak ortaya çıkıyor. Elde edilen sonuçlar, Avrupa içi sosyal ve ekonomik entegrasyon sürecinin, sınır ötesi işbirliği projeleri marifetiyle, yerel ekonomilere olumlu katkı sağladığını doğruluyor. Ayrıca, elde edilen bulgular, sınır bölgelerinin ekonomik gelişme dinamiklerini daha iyi anlayabilmemiz için gerekli olan yeni bir araştırma ajandasının ana çerçevesini çizmemiz için bizlere yol gösteriyor.

Anahtar Kelimeler: Sınır Ötesi İşbirliği, Seyahat Serbestliği, Avrupa Birliği

AĞRI NÜFUSUNUN TARİHSEL GELİŞİMİNDE GÖÇÜN ETKİLERİ (1980-2019 DÖNEMİ)

Dr. Öğr. Üyesi Ceren AVCİL

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-6301-515X

Özet:

Göç, insanoğlunun kadim tarihinin ayrılmaz bir parçası haline gelen bir olgudur. Sebepleri yaşanan bölgeye göre değişmekle birlikte göçler sosyal bilimcilerin üzerinde epeyce konuştuğu bir konu olmaktadır. Her ne kadar tartışmalar göçün yönü ve niteliğine yönelik fikirleri barındırsa da göçün üzerinde net bir şekilde uzlaşılmış bir tanım olmadığını söylemek gerekir. 21. yüzyılda küreselleşme sürecinin dünyanın en ücra köşelerini etki altına alması ile göçün homojenliği yerine heterojenleşme ve uluslararasılaşma süreci de hız kazanmakta, göçün toplumsal, ekonomik, sosyal, siyasal, ekolojik boyutları öngörülen durumdan öte boyutlara varmaktadır.

Türkiye’de temel olarak 1950’li yıllardan itibaren başlayan iç göç dalgası, göç veren ve göç edilen yerlerin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısında büyük değişikliklere yol açmıştır. Göç veren yerler beşeri ve sosyal sermaye bakımından yetersiz kalırken göç alan yerler çekim merkezi haline gelebilmektedir. Bu durumda göç, özellikle kalkınma politikalarında rehberlik etme ve belirleyici olma unsuru olabilmektedir.

Ağrı, sosyal ve ekonomik gelişme düzeyi bakımından Türkiye’de son sıralarda yer alan bir ildir. Göç, ilin kalkınmasını önemli derecede etkileyen faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. İlde tarihsel süreç itibarıyla yaşanan nüfus hareketliliği beşeri ve sosyal sermayenin yanı sıra ekonomik yatırımların da başka bölgelere kayması ile sonuçlanmaktadır.

Bu çalışmada, Ağrı ilinin 1980-2019 yılları arasındaki nüfus değişimi ele alınmıştır. İlde göçün nedenlerine yönelik daha önce yapılan çalışmalar ve istatistiklerden yararlanılarak mevcut duruma yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada; göçün sebep ve sonuçlarını azaltacak önerilere yer verilmiştir. Buna göre ilin sosyo-ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak ve ilin kendine has potansiyelini ortaya koyacak politikalara öncelik verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, iç göç, Ağrı nüfusu, Türkiye

BEKLEME SÜRESİ İLE PRİM BORCU BAKIMINDAN GENEL SAĞLIK SİĞORTASI KAPSAMINDAKİ SAĞLIK HİZMETLERİNDEN YARARLANMA ŞARTLARI

Özkan Bilgili

İzmir Demokrasi Üniversitesi

ORCID:0000-0002-1700-1427

ÖZET

Ülkemizde genel sağlık sigortası (GSS) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda düzenlenmiş ve uygulamasına tam olarak 01.01.2012 tarihi itibarıyla başlanmıştır. Kapsamındaki genel sağlık sigortalılarının Kurum (SGK) tarafından finanse edilen sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri bazı koşullara bağlanmıştır. Bu koşullardan bir kısmı sağlık hizmet sunucularına başvuru sırasında aranan, biyometrik yöntemlerle kimlik doğrulamasının yapılması, nüfus cüzdanı, kimlik belgesi, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı ve pasaport ibraz edilmesi gibi şekli koşullardır.

Şekil şartlarının dışında genel sağlık sigortalılarının sağlık hizmetlerinden yararlanmasında aranan esas şartlar ise belli bir prim gün sayısının olması ile prim borcunun bulunmamasıdır. Genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü olduğu kişiler de aynı koşullarda sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedir.

Bekleme süresi açısından ülkemizde cömert bir genel sağlık sigortası uygulamasından söz edilebilir. Temel kural, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olmasıdır. Onsekiz yaşından küçük çocuklar, GSS primlerinin tamamı Devlet tarafından ödenenler, Sosyal Güvenlik Kurumundan (SGK) aylık yada gelir alanlar ile askeri öğrenciler ve misafir askeri personel için 30 gün koşulu aranmamaktadır.

Genel sağlık sigortalılarının bazıları için hiç prim borcu bulunmaması gerekmektedir, bazılarının ise 60 günden fazla prim borcunun bulunmaması koşulu aranmaktadır. Borcu olanların ise prim borçlarını yapılandırmaları ve ilk taksitini ödemeleri durumunda sağlık hizmetlerinden yararlanma imkanları bulunmaktadır. Öte yandan prim borcunun olmaması koşulu tüm genel sağlık sigortalıları için geçerli değildir. Daha çok genel sağlık sigortası primlerini kendileri ödemek zorunda olanlar bu kapsamdadır. Genel sağlık sigortası prim borcu bulunanların bir kısmının yapılan kanuni yada idari düzenlemelerle belli sürelerle sağlık hizmetlerinden yararlandırıldıkları da görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genel sağlık sigortası, bekleme süresi, sigorta prim borcu, aile sağlığı merkezi, sağlık hizmetleri

SOSYAL GÜVENLİK UYGULAMASINDA AİLE HEKİMLİĞİ İŞYERLERİ**Özkan Bilgili**

İzmir Demokrasi Üniversitesi

ORCID:0000-0002-1700-1427

ÖZET

Türkiye’de 25 Eylül 2005 tarihinde ilk defa Düzce ilinde pilot uygulama olarak başlayan aile hekimliği uygulaması 2010 yılı sonu itibariyle ülke çapında yaşama geçirilmiştir. Sağlık ocakları yerine kurgulanan ve Sağlıkta Dönüşüm denilen sağlık reformun bileşenlerinden biri olan aile hekimliği hizmetlerinin verildiği aile hekimliği işyerleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu açısından işyeri sayılmaktadır.

Aile hekimliği mevzuatı uyarınca, aile hekimliği birimlerinde yada aile sağlığı merkezlerinde sözleşmeli olarak çalışan tabip, uzman tabip ve aile sağlığı çalışanları Sağlık Bakanlığı ile sözleşme imzalamış olup durumlarına göre 5510 sayılı Kanunun 4.maddesi birinci fıkrasının (a) yada (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmaktadır. Bunların dışında sağlık hizmetlerine yardımcı olmak üzere ilave olarak hizmet akdi ile çalıştırılan sağlık ve diğer personel de aile hekimliği/aile sağlığı merkezinin 5510 sayılı Kanunun 4.maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalısı sayılacak ve belirtilen yerler de 5510 sayılı Kanun kapsamında işyeri olarak kabul edilecektir.

Aile hekimlikleri/aile sağlığı merkezlerinin 5510 sayılı Kanun uygulamasında işyeri sayılması, işverenleri açısından önemli yükümlülükleri de beraberinde getirmektedir. Örneğin, bu şekilde işyeri statüsünde kabul edilen aile hekimliği işyerlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) bildirimlerinin yasal süresinde yapılmaması idari para cezasını gerektirmektedir.

Öte yandan, birden fazla aile hekiminin görev yaptığı aile sağlığı merkezlerinde işverenin kim olacağı ise tartışmalı görülmekle birlikte sosyal güvenlik mevzuatı uyarınca çözüme kavuşturulabilecek niteliktedir. Aile hekimliği işyeri olarak tescil edilecek işyerlerinden ilave sağlık personeli ve yardımcı personel olarak istihdam edilenlerin sigortalı bildirimleri ile hizmet bildirimlerinin de aynı şekilde süresinde yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerdir. Sağlık Reformu yada Sağlıkta Dönüşüm Programı uyarınca sağlık hizmet sunumunda kendilerine önemli bir rol yüklenen aile hekimlerinin işveren olarak sorumluluk almak durumunda kalmaları dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile hekimi, aile sağlığı çalışanı, aile hekimliği birimi, aile sağlığı merkezi, işyeri

DEMOKRAT PARTİ İKTİDARI'NIN SİYASİ TUTUMU**Dr. Öğretim Üyesi Vahap ULUÇ**

Harran Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-2782-4451

ÖZET

Demokrat Parti (DP)'nin siyasi tutumu büyük ölçüde ekonomik gelişmelere göre biçimlenmiştir. Parti programında demokratik değerlere vurgu yapan DP iktidarı, iktidar olduğu yıllarda ekonominin yüksek düzeyde büyüme gösterdiği 1950-1953 yılları arasında göreceli daha demokratik bir tutum sergilemiş, 1953-54 yılları ve sonrasında dışardan gelen özellikle ABD menşeli kredilerin kesilmesi, ekilebilir arazilerin doğal sınırlarına ulaşması ve iyi giden hava koşullarının kötüye gitmeye başlamasına paralel halk desteğinin azalması ile otoriter bir tutum içine girmeye başlamıştır.

DP'nin parti programında grev hakkı, özgür basın, özgür üniversite, gösteri ve toplantı özgürlüğü, protesto özgürlüğü ve sendikal özgürlükler başlıca vurgulanan konulardır. Kendisi ile dini olan arasına bir mesafe koyan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin aksine DP; örtük de olsa dine ilişkin olanı gelişmenin önünde bir engel olarak görmemiş ve dinsel olanın kamusal alanda geleneğin içinde temsil edilmesi gerektiğini savunmuştur.

Dini ve iktisadi özgürlükleri öne çıkaran DP iktidarının yaptığı ilk icraatlardan biri ezanın Arapça okunmasını yasaklayan yasayı kaldırmasıdır. DP iktidarı, yanı sıra, bürokratik elitlerin siyaset üzerindeki vesayetçi denetimini azalttı, bürokrasinin CHP teşkilatı ile bütünleşmesi sürecine son verdi. Bütün bu ve benzeri gelişmeler daha sonraki dönemlerde ortaya çıkacak liberal eğilimler için uygun bir zemin oluşmasının alt yapısını oluşturdu.

Halk çoğunluğunun desteğini alan bir iktidarın bu çoğunluk adına her türlü düzenlemeyi yapma hakkına sahip olduğuna inanan DP iktidarı, bu yönüyle çoğunluk demokrasisi anlayışa sahipti. DP iktidarı, bu saik ile özellikle de oy kaybetmeye başladığı dönemden itibaren alabildiğine başına buyruk hareket etmeye başlamıştır.

İktidarının ilk yıllarından başlamak üzere solun her türlüünü bastırdı. 1953 yılında çıkarılan bir yasa ile CHP'nin elindeki mal varlığına, haksız iktisap ettiği gerekçesi ile el konuldu. 1954 genel seçimlerinde DP'ye oy vermedikleri için Kırşehir ili ilçe yapıldı. Yine DP'nin oy alamadığı İnönü'nün memleketi Malatya iline bağlı Adıyaman ilçesi il yapılarak Malatya iki seçim bölgesine ayrıldı. Akademik özerkliği sınırlayan üç yasa çıkarıldı. Yine 1954'te iktidarı eleştiren basına karşı ağır ceza gerektiren bir yasa çıkarıldı. 1960 yılında da siyasi partilerin siyasi faaliyetlerini ve basının Komisyon faaliyetlerini haber yapmasını yasaklayan meşhur "Tahkikat Komisyonu" kuruldu. DP iktidarı, diğer yandan kaybettiği halk desteğini yine kazanmak için dini konularda daha popülist bir tutum sergiledi.

Sonuç olarak parti programı açısından liberal ve demokratik değerlere vurgu DP iktidarı, iktidarının ilk iki-üç yılında daha demokratik bir tutum sergilemiş, ekonominin kötü gidişatına bağlı olarak 1954 seçimleri ve sonrasında halktan aldığı desteğin tedricen azalmaya başlaması üzerine daha popülist ve otoriter bir tutum içine girmeye başlamıştır. Dolayısıyla DP'nin siyasi tutumunu belirleyen ana unsur partinin kendisini bağlı kabul ettiği ilkeler değil, kendisini iktidarda tutacağına inandığı popülist politikaları ile otoriter eğilimi olmuştur.

Anahtar kelimeler: Demokrat Parti, Siyasi tutum, demokrasi

**OBEZ BİREYLERDE DUYGUSAL YEME VE DUYGUSAL ZORLANMAYA
TOLERANSSIZLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ****Tuğçe Kırtı**Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-5232-4037>

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Fatima Elif Ergüney OkumuşOrcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-5807-0317>

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

ÖZET

Bu araştırma obez bireylerde duygusal yeme ve duygusal zorlanmaya toleranssızlık arasındaki ilişkinin ortaya konması amacıyla yürütülmüştür. Çalışmaya İstanbul ve Antalya’da yaşayan 114 birinci ve ikinci derece obezite problemi olan birey katılmıştır. Katılımcıların yaşları 18-55 yaş aralığında değişmektedir. Katılımcılara duygusal yeme davranışlarını değerlendirmek için Hollanda Yeme Davranış Anketi (HYDA), duygusal zorlanmaya toleranssızlıklarını değerlendirmek amacıyla Duygusal Zorlanmaya Toleranssızlık İndeksi (DZTI) ile sosyodemografik bilgi formu verilmiştir. Araştırmamıza göre; duygusal yeme ile duygusal zorlanmaya toleranssızlık arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır ($r= 0.429$ $p<0.01$). Çalışmada ayrıca obez bireylerin duygusal yemenin sosyodemografik değişkenlerden cinsiyet, yaşanan il, duygusal durum, tanısı konmuş psikiyatrik ya da psikolojik rahatsızlığa sahip olma ve diyet yapma davranışı tarafından yordanıp yordanmadığına ilişkin değerlendirme yapılmıştır. Bulgulara göre, belirtilen sosyodemografik değişkenlerin duygusal yemeyi yordayıp yordadığı ile ilgili model anlamlı çıkmıştır ($F(6, 107) = 12,398$, $p< .05$). Buna göre kadın olma, İstanbul ilinde yaşama, duygusal durum, tanısı konmuş psikiyatrik ya da psikolojik rahatsızlığa sahip olma ve diyet yapma durumu duygusal yemedeki değişimin % 41’lik kısmını açıklamaktadır. Ek olarak, bulgular emosyonel yemenin duygusal durum olan sıkıntılı, üzgün, mutsuz hissetme tarafından yordandığını göstermektedir. Özetle, birinci ve ikinci derece obez olan kişilerin duygusal yeme davranışlarının duygusal zorlanmaya toleranssızlık ile ilişkili olduğu, duygusal durumun emosyonel yeme davranışını yordadığı saptanmıştır. Sonuçlarımız ilgili literatür kapsamında değerlendirilecek, daha sonra yapılacak araştırmalar için önerilerde bulunacaktır.

Anahtar Sözcükler : Obezite, Duygusal yeme, Duygusal Zorlanmaya Toleranssızlık

ZEYTİN ÜRETİMİNİN EKONOMİK ANALİZİ**ECONOMIC ANALYSIS OF OLIVE PRODUCTION****AYŞE GÜNEŞ¹****ORCID NO: 0000-0002-0088-8199****ÖZET**

Zeytin yetiştiriciliğinin ilk insanlarla birlikte başladığı kabul edilmekte ve "Zeytin bütün ağaçların ilkidir." denilmektedir. Zeytinin, insanlık tarihindeki önemine tüm kutsal kitaplarda, yaratılış ve kuruluş efsanelerinde yer verilmektedir. Arkeolojik ve jeolojik buluntular da zeytinin M.Ö. 6000 yılından beri kullanıldığını göstermektedir. Tipik bir Akdeniz bitkisi olan ve kökü çok eski yıllara dayanan zeytin ağacının yaşı ve anayurdu hakkında net bir görüş birliği olmamakla birlikte, bilimsel literatürün çoğuna göre, zeytin ağacının anavatanı Anadolu'nun Mardin, Kahramanmaraş ve Hatay üçgenidir. Başka bir yaklaşım da zeytin ağacının anayurdu Mezopotamya olarak ifade edilir.

Ege bölgesinde Ayvalık ve Akhisar ilçelerinde zeytin üreticileri ile yapılan derinlemesine mülakat tekniği ile elde edilen bilgiler ışında yapılan analizi içermektedir. Ayrıca özelinde iki önemli zeytin üretim bölgesinden hareketle Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) tarafından yayınlanan zeytin üretimi ile ilgili verilerin analizini kapsayan çalışma, ülke ekonomisine etkilerine değinilerek politika önerileriyle sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zeytin, Zeytin Üretimi, Tarım Politikaları

ABSTARCT

It is accepted that olive cultivation started with the first people and "Olive is the first of all trees." It is called. The importance of olive in human history is included in all sacred books, creation and establishment legends. The archaeological and geological finds also reveal that It has been used since 6000. Although there is no clear consensus about the age and homeland of the olive tree, which is a typical Mediterranean plant and its roots are very old, according to most of the scientific literature, the homeland of the olive tree is Mardin, Kahramanmaraş and Hatay triangles of Anatolia. Another approach is expressed in Mesopotamia, the homeland of the olive tree.

In the Aegean region Ayvalık and Akhisar districts with olive producers in-depth interviews with the information obtained in the light of the analysis. Turkey Statistical Institute also move from a special olive production in two important regions (TUIK) study involving the analysis of data related to olive production issued by, referring to the effects of the country's economy has been finalized with policy recommendations.

Keywords: Olives, Olive Production, Agricultural Policie

¹ Öğr. Görv., Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksek Okulu, İşletme Bölümü

ÇALIŞANLARIN PERFORMANSINI ARTIRMAK İÇİN YETENEK YÖNETİMİ VE İŞ MOTİVASYONUNUN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF TALENT MANAGEMENT AND WORK MOTIVATION TO INCREASE EMPLOYEES 'PERFORMANCE

AYŞE GÜNEŞ¹

ORCID NO: 0000-0002-0088-8199

ÖZET

Amaç olarak, yetenek yönetimi ve iş motivasyonunun çalışan performansını nasıl etkilediği, yetenek yönetiminin önemi, iş motivasyonunun açıklanması ve yetenek yönetimi ve iş motivasyonunun çalışan performansı üzerindeki etkisini bulmak. Yetenek yönetimi hızla değişen dünyadaki önemi giderek artmaktadır. Bu değişime uygun hangi yetenekler kazanılması gerektiği de büyük bir önem arz etmektedir. Yetenek sadece doğuştan gelen bir yeti değil, aynı zamanda eğitim ve deneyimlerle kazanılabilen çok önemli bir olgudur. Buradan hareketle iş motivasyonu oluşturmada yetenek ve becerilerin önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca uluslararası çalışmalar referans alınarak yeteneklerin geliştirilmesinde izlenecek yollar araştırılmıştır. Yeteneklerin kazanılmasında iş motivasyonu üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Bu iş motivasyonu ile iş performansı ve iş yeri ile daha verimli bir ilişki kurulmasını nasıl sağladığı üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yetenek Yönetimi, İş Motivasyonu, Çalışan Performansı

ABSTRACT

As a purpose, to find out how talent management and job motivation affect employee performance, the importance of talent management, explanation of job motivation and the effect of talent management and job motivation on employee performance. Talent management is increasingly important in a rapidly changing world. It is of great importance which skills should be acquired in accordance with this change. Talent is not only an innate ability, but also a very important phenomenon that can be acquired through training and experience. Based on this, the importance of skills and skills in creating work motivation is emphasized. In addition, the ways to be followed in the development of skills have been researched with reference to international studies. The effect on job motivation in the acquisition of skills is emphasized. It is focused on how this work motivation provides a more efficient relationship with work performance and workplace.

Keywords: Talent Management, Job Motivation, Employee Performance

¹ Öğr. Görv., Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksek Okulu, İşletme Bölümü

SOVYETLER BİRLİĞİ TÜRKİYE ARASINDA 1927 YILINDA İMZALANAN TİCARET ANLAŞMASINA GİDEN YOL

DR. Erdal Bilgiç

erdalbilgic@yahoo.com

ORCID: 0000-0002-4788-4865.

ÖZET

Bu çalışma Sovyetler Birliği ve Türkiye arasındaki ekonomik ve politik ilişkilerin ayrılmaz bir bütün olduğunu göstermek üzere 1927 yılında imzalanan ticaret anlaşması görüşmelerine odaklanmaktadır. Sovyetler Birliği ve Türkiye arasında dış ticaret ilişkileri 1920'lerin başında Karadeniz üzerindeki liman kentleri aracılığı ve mütareke altındaki İstanbul'da açılan Sovyet ticaret kurumları vasıtasıyla başladı. Cumhuriyetin ilanından sonra kapitülasyonları çağrıştıran özel kişi ve tüzel ticaret kurumlarına müsaade etmeyen Türkiye ile Sovyetler arasında Sovyetlerin kendi ticaret yöntemlerinden dolayı sıkıntılar ortaya çıktı. 16 Mart 1921 yılında iki ülke arasında imzalanan barış anlaşmasından hemen sonra bir ticaret anlaşması imzalayarak kendi ticaret kurumlarının Türkiye'de tanınmasını ve Sovyet kanunlarına göre çalışmasını isteyen Sovyetler böylelikle başarısızlığa uğradı. 1923 yılı içerisinde Ankara'da bulunan ticaret temsilciğinin Türkiye tarafından kapanmasından sonra altı ay kadar Sovyet mallarının Türkiye'ye girişi yasaklandı. Sovyetler ise kendi dış ticaret rejiminin Türkiye'de kabulü için ısrarcı olmanın bir mana ifade etmediğini anlayarak iki adet anonim şirket ile Türkiye ile olan dış ticaret ilişkilerini yönetti. Arcos şirketi altında birçok Sovyet dış ticaret kurumu ithalat ve ihracat yapmak üzere İstanbul'da faaliyetlerine başladı. İkincisi Russotürk ise Türkiye sermayesi ile ortaklıklar kurarak faaliyetlerini yürüttü. Musul anlaşmasından hemen önce Türkiye uluslar arası arenada kendine destek bulma ihtiyacı hissetti. Sovyetleri ticaret anlaşması görüşmelerine zorlamak için öncelikle Sovyet ithal ürünlerdeki gümrük vergisi oranları arttırıldı. Sovyetler ise Türkiye'nin hamlesini olumlu karşıladı ve ticaret anlaşması görüşmelerine başlamanın kendi çıkarlarına olduğunu düşündü. Sovyetler öncelikle kendi ticaret kurumlarının Türkiye tarafından tanınacağını, vergi ve mali denetim muafiyetinin kazanılacağını düşündü. Sovyet diplomatları Çiçerin, Krasin, Karahan, Surits ve Yuryev gibi isimler kendi aralarındaki mektuplaşmalarda ticaret anlaşması görüşmeleri boyunca hep olumlu ve yapıcı görüşler bildirdiler. 1 Nisan 1926 yılında başlayan görüşmelere Türkiye tarafının daha iyi hazırlanarak geldiği Sovyet arşiv belgelerine yansımıştır. Görüşmelerde Lozan anlaşmasının altında Sovyet ürünlerine gümrük vergisi isteği Türkiye tarafından reddedilmiştir. Türkiye ise kendi ihraç malları için genel bir liste hazırlanması ve gümrük muafiyeti verilmesi konusunda ısrarcı olmuştur. Anlaşma görüşmeleri Türkiye açısından ilk kez kotaların konuşulduğu ticaret anlaşmasıdır. Türkiye bu görüşmelerden çıkardığı dersleri sonraki yıllarda imzalayacağı ticaret anlaşmalarında kullanacaktır. 1927 martında imzalanan ticaret anlaşması neticesinde Türkiye genel bir liste içerisinde önceki yıllara göre Sovyetlere olan ihracat seviyesini düşürmeyecek bir miktarı dolar üzerinden

garanti etmiştir. Sovyetler ise Türkiye'de yedi adet ofis açma hakkı almıştır. Bunlardan ikisi için diplomatik dokunulmazlık kazanılmıştır. Ayrıca Arcos ve Russotürk kapanacak Sovyet Ticaret Temsilciliğine dönüşerek kendi dış ticaret kanunlarının çiğnenmeyeceği bir kurum ile Türkiye ile olan dış ticaret devam edecektir.

Anahtar Kelimeler : Sovyetler Birliği, Türkiye, Dış Ticaret, Ticaret Anlaşması, Diplomasi, Arcos, Russotürk, Sovyet Ticaret Temsilciliği

RIGHTS OF MOTHER AND CHILD VIS-À-VIS BREASTFEEDING

Mohammed Muqtadir¹Bhumika Sharma²Dr. Rajinder Verma³¹ Escorts Ltd., Faridabad, India.² Research Scholar, Himachal Pradesh University, Shimla, India.³ Associate Professor, Himachal Pradesh University, Shimla, India.Presenter – Bhumika Sharma .ORCID ID- <https://orcid.org/0000-0002-3963-6036>**Abstract**

The Convention on the Rights of the Child and other relevant UN human rights treaties provide for children's right to life, survival and development; their right to safe and nutritious foods, and their right to the enjoyment of the highest attainable standard of health. As per International Labour Organisation, nearly a quarter of all countries still do not provide breastfeeding breaks in the workplace, especially in Asia, Latin America and the Caribbean. Many benefits of breastfeeding for both the mother and her child cannot be overemphasised. The global efforts to improve early and exclusive breastfeeding rates fail due to misleading marketing of breast milk substitutes and other foods. There is a need to put to halt the inappropriate marketing of breast-milk substitutes and other foods intended for infants and young children. The countries must take steps to protect, promote and support breastfeeding as a human right. The adoption and enforcement of comprehensive legislation to end inappropriate marketing practices, adequate maternity protection, and protection women from discrimination linked to breastfeeding must be made available by the countries as an obligation under various international instruments. The rights at work also envision a workplace that is "breastfeeding-friendly" providing women with comfortable, private facilities to express breast milk, access to a fridge to store it, a clean and safe environment, day-care facilities and family-friendly working time arrangements for both women and men.

Key Words- Breastfeeding, child, growth, mother, work.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN VATANSEVERLİK DEĞERİNE YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Dr. Öğrt. Üyesi Mehmet ORAN¹

Uşak Üniversitesi

Mehmet Akif KARALI²

Marmara Üniversitesi

ÖZET

Ülkeler yaşadıkları coğrafya ile sürekli bir etkileşim halindedir. Belirli bir coğrafyada meydana gelen olaylar hem o coğrafyada varlığını sürdüren ülkeleri hem de coğrafyayı etkilemektedir. Son yıllarda ülkemiz ve coğrafyamızda meydana gelen gelişmeler özellikle toplumsal anlamda birtakım değerlerin ön plana çıkmasında ve canlı kalmasında etkili olmuştur. Bu gelişmeler eğitim, sağlık, hukuk, askerlik vb. gibi alanlarda ülke menfaatlerinin ön plana alınarak milli irade, vatanseverlik ve milli egemenlik gibi kavram ve değerlerin toplumda canlılığını sürdürmesinde etkili olmaktadır. Bu değerlerin bireylere kazandırılmasında ve kavramların öğretiminde eğitimin payı oldukça büyüktür. Eğitim alanında bireylere vatanseverlik değerinin aktarımında öncü derslerinden birisi Sosyal bilgilerdir. Sosyal bilgiler dersi, kapsamı daha geniş olmasına rağmen öğrencilere vatandaş olmanın getirdiği hak ve sorumlulukları aktarırken aynı zamanda vatanseverlik değerinin kazandırılmasında önemli bir ders olarak görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi kapsamında yer alan vatanseverlik değerine yönelik lisansüstü tezlerin incelendiği bu araştırmanın ilgili literatürde daha önce ele alınmadığı görülmektedir. Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan bu çalışma Yükseköğretim Kurumları Başkanlığının Ulusal Tez Merkezinde yer alan lisansüstü tezlerden, bu eserlerin başlığında vatanseverlik kavramının yer aldığı lisansüstü tezler, doküman incelemesi yoluyla irdelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Başlığında vatanseverlik kavramının yer aldığı lisansüstü tezler toplam 21 adet olarak tespit edilmiştir. İncelenen bu tezlerin 12 tanesi nitel, 6 tanesi nicel ve 3 tanesinin karma araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildiği görülmüştür. Başlığında vatanseverlik kavramının yer aldığı lisansüstü tezlerin eğitim ve öğretim, psikoloji,

¹ Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Orcid: 0000-0001-5995-8430

² Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Orcid: 0000-0002-9816-2520

gazetecilik, tarih ve coğrafya konularında yayınlandığı tespit edilmiştir. İncelenen bu tezlerin yalnızca 2 tanesi doktora düzeyinde olduğu diğer 19 çalışmanın yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirildiği görülmüştür. Çalışma kapsamında ele alınan tezlerin son yıllarda sayısal olarak artış gösterdiği, bu artışın toplumsal açıdan vatanseverlik değerinin ön planda ve canlı tutulduğu ifadesini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, Vatanseverlik, Lisansüstü Tezler.

İNFORMAL ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN FARKLI BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Ogün Kaya

Erzincan Binali Yıldırım Üniversite

0000-0002-8542-5942

Prof. Dr. Güldem Dönel Akgül

Erzincan Binali Yıldırım Üniversite

ORCID ID0000-0003-4853-0855

ÖZET

Eğitim ve öğretim artık tüm kaynakları kullanarak yaşam boyunca devam eden bir süreç dönüşmüştür. Okul ortamında verilen eğitimin yanısıra öğrenciler için daha eğlenceli, doğal, esnek, kitaba bağlı kalmadan zengin öğretim kaynakları olan okul dışı öğrenme ortamları okulda verilen eğitimi destekler niteliktedir.

Yaşamın tüm alanında var olan veya hayat boyu öğrenme anlamına gelen informal eğitim, bireyin doğumundan başlayarak yaşamının sonuna kadar devam eden bir süreçtir. Çünkü öğrenme; sadece okulda belirli bir program dahilinde öğretmen ve öğrenci ile gerçekleştirilen süreçlerin tümü değildir. Öğrencilere öğrencilerin gerçek nesne, obje ve olaylarla birebir etkileşim kurmasını sağlayarak öğrencilerin tutum, değer, bakış açılarını etkileyen ve kalıcı bilgiler öğrenmelerini sağlayan toplumsal alanlara gerçekleştirilen eğitim, informal yolla meydana gelmektedir.

Bu çalışmada farklı branşlarda görev yapan 20 öğretmen ile informal ortamların eğitime yansımaları konusunda yapılan görüşmeler değerlendirilmiştir. Özel Eğitim, İlköğretim Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sınıf, İngilizce, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Beden Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı, Fizik, Meslek Dersleri, Yiyecek İçecek Alanı, Biyoloji öğretmenliği branşlarından katılım gerçekleşmiştir. Doğu Anadolu bölgesinde farklı okullarda görev yapan öğretmenlere ait veriler 2018-2019 eğitim yılı güz döneminde toplanmıştır. Araştırma bulguları nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgu bilim) araştırma deseni kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin informal öğrenme ortamlarının avantaj olarak en fazla kalıcı öğrenme sağlayacağını belirtirken, yaparak yaşayarak öğrenme ilkesine informal öğrenme ortamlarının daha uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Informal öğrenme ortamlarının dezavantajları olarak zaman alması, ekonomik nedenler, şehir olanaklarının uygun olmaması gibi sebepleri olduğunu belirtmişlerdir. Informal öğrenme ortamlarının uygulanabilirliği

bakımından, öğretmenin iyi planlama yapması gerektiği, zaman ve ekonomik faktörlerin iyi düzenlenmesi, gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin informal öğrenme ortamlarının yaygınlaşması gerektiğini, bunun için ek ödeneklerin sağlanması gerektiği, meslek okullarında uygulamaların artması gerekliliğini de önerdikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görüş, İnfomal öğrenme ortamı, Öğretmen.

OYUN TEMELLİ ÖĞRENME MODELİYLE ELEMENTLER KONUSUNUN ÖĞRETİMİNE ÖĞRENCİLERİN BAKIŞI

Yüksek Lisans Öğrencisi Ogün Kaya

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

0000-0002-8542-5942

Prof. Dr. Güldem Dönel Akgül

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ORCID ID0000-0003-4853-0855

ÖZET

Oyun, çocuğun eğitiminde ve kişilik gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuk eğitimi, toplumsal kültür açısından önemli olduğu gibi eğitim ve ruh bilimi yönünden de önem taşımaktadır. Çocuk; gerekli olan davranış, bilgi ve becerilerini oyun içinde kendiliğinden öğrenir. Eğitim süreçlerine oyunların entegre edilmesi bir gereklilik haline gelmiştir. Fen içerik olarak öğrencilerin çoğunlukla zorlandığı konuları içermektedir. Soyut ve anlaşılması güç olan konuların anlaşılması için, farklı öğrenme modellerinin eğitim süreçlerine katıldığı günümüzde oyunla öğrenme modeli çoğunlukla tercih edilen yöntemlerden biridir.

Bu çalışmada, oyun temelli öğrenme modelinin uygulanmasının ardından öğrenci görüşleri alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Doğu Anadolu’da bulunan merkeze bağlı bir ortaokulda 7. Sınıf öğrenimine devam eden 15 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere Elementler konusunda “Elementler Tabu” oyunu oynatılmıştır. Uygulamadan sonra oyundan yola çıkılarak öğrencilere 7 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak öğrencilerin oyun temelli öğrenme modeli ve uygulama hakkında görüşleri alınmıştır. Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar ayrı ayrı incelenmiş, birbirine benzeyen veriler belli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiştir.

Sonuç olarak öğrenciler oyun temelli öğrenme modelinin kavramları daha iyi akılda tutma ve konuları daha iyi anlama hususunda olumlu etkilerinin olduğuna dair görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu eğitsel oyunlarla ilgili herhangi bir olumsuz görüş

bildirmemiştir. Bazı öğrenciler ise eğitsel oyunlarda grupları arasında çıkan anlaşmazlıkların ve dışlanma gibi durumların kendilerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Öğrenciler Fen Bilimleri dersinin oyun etkinlikleri için en uygun ders olduğuna dair görüş bildirmişler. Oyuna en uygun konuları ise “Hücre” ve “Elementler” olarak bildirmişlerdir. Eğitsel oyun içerikleri olarak tabu, yarışma ve eğlenceli içeriklerin olduğu oyunları tercih etmektedirler. Oyunlarda olmasını istemedikleri durumların başında ise oyun içi haksızlıklar ve birbirine karşı kötü söz kullanımı gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Elementler, Fen bilimleri, Oyun temelli öğrenme, Öğrenci görüşleri.

TOMMASO CAMPANELLA’NIN GÜNEŞ ÜLKESİNDE ÖZGÜRLÜĞÜN BEŞ HALİ**Dr. Öğr. Gör. Mehmet Kanatlı**

Hitit Üniversitesi

ORCID: [0000-0003-2215-4038](https://orcid.org/0000-0003-2215-4038)**Özet**

Modern Dönem Siyaset Felsefesinin önemli metinleri arasında yer alan Tomasso Campanella’nın Güneş Ülkesi (The City of the Sun) adlı yapıtı, yaşamış olduğu dönemin toplumsal eşitsizliklerini, adaletsizliklerini ve tutsaklıklarını eleştiren ve ideal bir toplumsal formasyonun nasıl olması gerektiğini açıklayan ütöpik bir eserdir. Tıpkı diğer ütöpik eserlerde olduğu gibi, Campanella da bu eserinde özgür ve adil bir toplumun resmini çizmeye çalışır. Bunu yaparken de özellikle toplumsal özgürlük ve eşitlik nosyonlarını ön planda tutarak, toplumu oluşturan fertlerin nasıl özgür olacaklarını eserin neredeyse genelinde bazen örtük bazen de açık seçik anlatmaya koyulur.

Campanella’nın bu eseri hakkında literatürde yer alan çalışmalar genelde düşünürün düşüncelerini Thomas More gibi diğer ütopya yazarlarının eserleriyle karşılaştırmaktadır. Bu türden bir uğraş muhakkak önemli olmakla beraber çoğu zaman eserin tek başına inceleme konusu yapılmadığı için tematik içeriğinin gözden kaçmasına yol açar. Oysa Güneş Ülkesi adlı eser tek başına incelendiğinde eser bize birçok temanın teorik temellerini anlatır. Özgürlük teması da bunlardan biri hatta en önemlisidir. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı; Campanella’nın Güneş Ülkesi’nde tematik olarak ortaya koyduğu özgürlük ideallerini kategorileştirerek Campanella’nın özgürlük nosyonunu toplumsal özgürlük bağlamında nasıl formüle ettiğini açıklamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Tomasso Campanella, Güneş Ülkesi, Özgürlük.

UZAKTAN EĞİTİMDE ATRIRILMIŞ GERÇEKLİK UYGULAMALARININ ROLÜ**Osman Kayhan**

Amasya Üniversitesi

Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-0102-2300>**Öğr. Gör. Dr. Emrah Dönmez**

İnönü Üniversitesi

Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-3345-8344>**Öğr. Gör. Selçuk Kayhan**

Malatya Turgut Özal Üniversitesi

Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-9291-4528>**ÖZET**

Uzaktan eğitim sistemi fiziksel olarak ayrı mekânlarda bulunan eğitimci veya öğrencilerin teknoloji destekli uygulamalar ve cihazlar yardımıyla öğrenme-öğretme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine dayanmaktadır. Uzaktan eğitimin öne çıkan bazı avantajları; esnek olması, zaman kaybı olmaması, maliyet düşüklüğü, fiziki mekân gerektirmemesi şeklindedir. Diğer taraftan bu sistemlerin; sosyal etkileşim zayıflığı, teknoloji uyumunu yakalayamama, öğrencilerin sistemi benimsememesi gibi dezavantajları da vardır. Özellikle içerisinde bulunduğumuz pandemi sürecinde uzaktan eğitimin önemi daha da artmış ve uzaktan eğitim için kullanılabilecek araçlar ve teknolojik altyapıların gelişim süreci oldukça hızlanmıştır.

Uzaktan eğitim sistemlerdeki gelişimler bilişim tarafında web, mobil uygulama, gerçek zamanlı video aktarımı gibi teknolojilerle hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Bu teknolojiler teorik bilginin verimli bir şekilde aktarılmasını mümkün kılmaktadır. Ancak, özellikle uygulamalı dersleri olan bölümlerde öğrencilerin pratik deneylerle eğitilmesi noktasında büyük bir eksiklik ortaya çıkmaktadır. Özellikle uygulamalı dersler gören öğrencilerin uygulamalı olarak gördüğü eğitimlerin pratik becerilere dönüşmesi oldukça kritik bir konudur. Uzaktan eğitimde yer alan öğrencilerin yaşanan bu dijital dönüşümde ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmek için artırılmış gerçeklik teknolojisinin (AGT) kayda değer katkılar sağlayacağı öngörülmektedir. Böylece AGT ile pratik bilginin transferi de mümkün hale gelecektir.

AGT basit bir şekilde içinde bulunduğumuz fiziki mekân içerisine ve etrafımızda yer alan fiziki nesneler üzerine yapay zekâ ve görüntü işleme yöntemleri kullanılarak sanal nesnelerin yerleştirilmesi biçiminde çalışmaktadır. Bir başka ifadeyle, AGT fiziksel dünya bileşenleri ile yapay dünya bileşenlerini üst üste bindirmek suretiyle kullanıcıya bütünsel bir fiziksel-dijital dünya deneyimini birlikte sunmaktadır. AGT'nin sağladığı en büyük avantaj fiziksel ortamda bulunmayan nesnelere ait yapay modellerin bu ortamdaki uyumluluğunu göstermek ve sonraki aşamaların kullanıcı tarafından tecrübe edilmesini sağlamaktır. AGT uygulamaları ile uzaktan eğitimde yaşanan pratik uygulama eksikliklerinin giderilmesi/azaltılması mümkün görünmektedir.

Bu çalışmada farklı disiplinlerdeki uzaktan eğitim programlarında AGT uygulamaları ile öğrencilerin teorik ve pratik uygulama tecrübeleri üzerindeki etkilerini araştırmak için içerik analizi yapılmıştır. Bu analizler kapsamında literatürde yer alan çalışmalar incelenmiş ve farklı disiplinlere ilişkin çıkarımlar yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre AGT temelli uygulama sistemlerinin sağlamış olduğu görsel geri besleme ve fiziksel ortamda dijital deneyimleme imkânları ile uzaktan eğitimde kullanılmasının verilen eğitimin iyileştirilmesi adına kayda değer katkılar sağlayacağı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Artırılmış gerçeklik, Eğitimde dijitalleşme

¹İLKOKUL DÜZEYİNDE YAPILAN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Sökmen

Atatürk Üniversitesi

0000-0001-7723-0144

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Sarıkaya

Bayburt Üniversitesi

0000-0002-4870-8345

Prof. Dr. Ahmet Nalçacı

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

0000-0002-7821-7504

ÖZET

Teknolojik gelişmelerin, diğer alanlarda olduğu gibi, eğitim faaliyetlerinin üzerinde de büyük bir etkisinin olduğu yadsınamaz. Alanyazında, eğitimde kullanılan teknolojilerin farklı boyutlardaki etkisini ortaya koymayı, yeni uygulamalar geliştirmeyi ve mevcut uygulamaları değerlendirmeyi hedefleyen araştırmalara sık sık rastlanmaktadır. Yapılan çalışmalar artırılmış gerçeklik uygulamalarının, farklı sınıf seviyesindeki öğrencilerin öğrenme faaliyetlerindeki, bilişsel ve duysal özellikleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın amacı da ilkökul düzeyinde artırılmış gerçeklik ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini yapmaktır. Bu amaçla analizler Web of Science veri tabanından elde edilen 114 çalışma ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında Web of Science veri tabanından elde edilen çalışmalar 2011'den itibaren olsa da, özellikle 2017'den sonra bu alanla ilgili çalışmaların sistematik bir şekilde arttığı görülmektedir. Bibliyometrik analiz için çalışmalarda özetlerde yer alan kelimeleri, en çok kullanılan anahtar kelimeleri, atıf analizlerini ortaya çıkarmak için VOSviewer programı kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre çalışmalarda en çok kullanılan anahtar kelimeler şu şekildedir: augmented reality (artırılmış gerçeklik), primary education (ilkokul), education (eğitim), mobile learning (mobil öğrenme), educational technology (eğitim teknolojisi). En çok atıf alan yazarlar ise R. T. Azuma, M. Billingham ve J. Cabero olduğu anlaşılmaktadır. Özetle en çok kullanılan kelimeler reality (gerçeklik), child (çocuk) ve game (oyun) olduğu ortaya çıkmıştır. En çok atıf alan dergilerin *Computer Education*, *Educational Technology & Society* ve *Computers in Human Behavior* yapılan analiz sonucunda görülmektedir. Çalışma kapsamında elde edilen yayınların en çok sırasıyla İngilizce ve İspanyolca diliyle yayımlanmıştır. En çok atıf alan ülkeler sırasıyla İspanya, Tayvan, Yunanistan'dır. En çok atıf alan üniversitelerin sırasıyla Universitat Politècnica de València, University of the Aegean ve Cyprus University of Technology olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarının özellikle ilkökul düzeyinde

¹ Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: SBA-2020-7511.

artırılmış gerçeklik alanıyla çalışacak olan araştırmacılar için veya bu alanla ilgili bilgi edinmek isteyen araştırmacılar için yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : İlkokul, artırılmış gerçeklik, bibliyometrik analiz.

SEDAT UMRAN'IN ŞİİRLERİNDE YİNELEMELER

Özgür Gedikli¹

Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Edebî metinleri anlamak ve yorumlamak için dil incelemeleri yapılır. Dil incelemelerinin birçok yolu vardır. Yazar ya da şairin deyiş gücü, dil kullanma biçim ve yöntemleri yani üslubu incelenirken kullanılan deyiş bilimi de bunlardan biridir. Deyiş biliminde, belirli ölçütler kullanılarak dilbilimsel yöntemler doğrultusunda metinlerdeki kurgu, üslup ve dil kullanımları tespit edilmeye çalışılır. Bu amaçla metinlerdeki dil sapmaları, metinler arası ilişkiler, öncelemeler, aktarmalar vb. incelenir. Yinelemeler de deyiş biliminin bu inceleme alanlarından biridir. Yinelemeler; seslerin, sözcüklerin veya yapıların art arda, belli aralıklarla, sık sık, tırmandırılarak veya zıtlştırılarak tekrar edilmesidir. İnsanı armoni açısından etkilediği ve metni insana hoş gelen bir yapıya büründürdüğü için edebî eserlerde sık sık kullanılmıştır. Bunlar edebî eserlere güzellik getirmiş, çağrışımlar oluşturmuş, anlamı ve kavramları pekiştirmiştir.

Şiir dilinde de belli sesler, kelimeler, söz dizimleri ve yapılar yinelenir. Bu yinelemeler müzikte olduğu gibi ritim oluşturarak dinleyicinin ahenk duygusuna hitap eder. Dinleyicide farklı ses imgeleri oluşturur ve şiirin anlamına zenginlik katar. Bazen de şiire hareketlilik ya da durgunluk, sükûnet kazandırır. Birçok şair yinelemelerin çağrışımlara katkısını, ahenge etkisini kavramış ve divan şiirindeki tekrar sanatında olduğu gibi şiirlerinde bundan faydalanmıştır.

“Eşyanın şairi” olarak tanınan Sedat Umran daha önce kimsenin yazmadığı hatta düşünmediği nesnelerle ilgili şiirler yazmıştır. Metafizik alanlara yönelmiş ve bilinçaltını eşyanın kimliğiyle dışa vurulabileceğini düşünmüştür. Şiirlerinde biçime de önem veren şair ahengi öne çıkarmış ve şiirlerinde ritmi sağlamada yinelemelerden de faydalanmıştır. Özellikle sık tekrarlanan mısralara ve koşut yapılarla yönelmiştir. Bunların oluşturduğu ritmin yanı sıra çağrışımlardan da yararlanma isteği de görülür. Bu yüzden onun şiirleri deyiş bilimi yöntemiyle ele alınıp incelenmiştir. Toplu şiirlerinin bulunduğu *Sonsuzluk Atı* ve *Akşamın Kaması* incelendiğinde Sedat Umran'ın özellikle biçimsel yinelemeler ve koşutlukla kelime tekrarlarının her türlüünden faydalandığını ve bu kullanımlarla şiirinin ahengini, anlamını zenginleştirme çabasında olduğu görülür.

Bu bildiride de Sedat Umran'ın kitaplarındaki şiirlerin deyiş bilimsel yönden incelenmesi sonucu tespit edilen yineleme kullanımları seçilmiş örneklerle gösterilmiştir. Böylece yinelemelerin onun üslubunun önemli bir unsuru olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türk Dili ve Edebiyatı, Deyiş bilimi, Yineleme, Üslup, Sedat Umran

¹ ORCID: 0000-0001-7763-3699

MÛSÂ CÂRULLAH'IN EHL-İ SÛNNET VE ŞİA ELEŞTİRİSİ BAĞLAMINDA MEZHEPÇİLİĞE İTİRAZI

MUSA JARULLAH'S OBJECTION TO SECTARIANISM IN THE CONTEXT OF
CRITICISM OF AHL AL-SUNNAH AND SHIA

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Aykaç

Kastamonu Üniversitesi

orcid.org/0000-0003-3126-1070

ÖZET

XIIX. yüzyıldan itibaren İslâm dünyası diğer medeniyetler karşısında geri kalmaya başladığı kabul edilen bir gerçektir. Özellikle Osmanlı Devleti'nin yıkılması ile İslâm dünyası paramparça olmuş ve Batı'nın sömürgesi haline gelmiştir. İslâm dünyasının içinde bulunduğu bu kötü durum farklı İslâm coğrafyalarında yenilikçi ve tevhitçi fikirlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kazanlı bir ilim adamı olan Mûsâ Cârullah Bigiyef (1875-1949) de bu yenilikçi âlimlerden biridir. Zengin ve dindar bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelse de Rusya'nın Türk azınlığa uyguladığı baskılar onu da rahatsız etmiştir. Devrim yaşayan ve siyasi açıdan çalkantılı dönemler yaşayan Rusya'da fikirleri sebebiyle takibâta uğramıştır. Bu sebeple Japonya, Hindistan, Afganistan ve Almanya'da gibi ülkelerde yaşamak zorunda kalmıştır. Mûsâ Cârullah, hem komünizmin hem de sömürgeci devletlerin aleyhine, İslâmî uyanışı sağlamak için faaliyetlerde bulunmuştur. Bu sebeple birçok kez tutuklanan Cârullah, taassuba, hurafeye ve tembelliğe karşı dinamik İslâm ruhunu uyandırmaya çalışan rasyonel bir aydındır. Mûsâ Cârullah İslâmî ilkelerden taviz verilmeden Kur'an'ın modern bilimin ve çağın ihtiyaçları çerçevesinde yeniden yorumlanarak sosyal hayata uyarlanmasını savunmakta idi. Mücadeleci bir idealist olması sebebiyle karşılaştığı baskılar onun farklı birçok Müslüman beldesinde bulunmasına sebep olmuştur. O, Müslümanların tekrar güçlenebilmesinin ancak tüm dünya Müslümanlarının birleşmesiyle gerçekleşebileceğini düşünüyordu. Bu sebeple İslâm dünyasını birbirinden uzaklaştıran mezhebi unsurlardan uzaklaşılması gerektiğini düşünmekteydi. Bu anlamda özellikle Ehl-i Sünnet ile Şia mezheplerinin ayrıştırıcı mezhep tasnifinden vazgeçmesi gerektiğinden bahsediyordu. Çalışmamız Ehl-i Sünnet ve Şia'nın dışlayıcı mezhep anlayışları hakkında Cârullah'ın görüşlerini konu almaktadır. Cârullah Ehl-i sünnet'i bu ismi kendilerine has kılmaları bakımından eleştirmiştir. Şia'yı eleştirdiği konu ise Hz. Ali ve soyunun Hz. Muhammed'den sonra en üstün kişiler olduğu iddiasıdır. Bu mezheplerin kimlikleri bakımından önemli gördüğümüz bu iki konu özelinde Cârullah'ın vahdetçi anlayışı ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Ehl-i sünnet, Şia, Mezhepçilik, Ümmet, Mûsâ Cârullah Bigiyef.

ABSTRACT

It is an accepted fact that the Islamic world started to lag behind other civilizations since the 18th century. Especially with the collapse of the Ottoman Empire, the Islamic world was shattered and became the colony of the West. This bad situation that the Islamic world in, has led to the emergence of innovative and unifying ideas in different Islamic

geographies. Musa Jarullah Biqiyef (1875-1949), a scolar of Kazan, is one of these innovative scholars. Even if he was born to a rich and devout family, Russia's pressure on the Turkish minority had disturbed him. In Russia, which has experienced a revolution and has been going through political turbulence, it has been followed up because of its ideas. For this reason, he had to live in countries such as Japan, India, Afghanistan and Germany. Mûsâ Cârullah carried out activities to bring about an Islamic awakening against both communism and colonialist states. For this reason, Cârullah, who was arrested many times, is a rational intellectual who tries to awaken the dynamic Islamic spirit against bigotry, superstition and laziness. Musa Jarullah defended the adaptation of the Qur'an to social life by reinterpreting it within the framework of modern science and contemporary needs without compromising Islamic principles. As he was a struggling idealist, the pressures he faced caused him to live in many different Muslim towns. He thought that the re-empowerment of Muslims could only be achieved by the unification of Muslims all over the world. For this reason, he thought that it was necessary to move away from the sectarian elements that diverted the Islamic world from each other. In this sense, he was especially saying that the Ahl al-Sunnah and Shia sects should give up the distinctive classification. Our study focuses on the opinions of Jahullah about the distinctive sect understandings of Ahl as-Sunnah and Shia. Cârullah criticized Ahl al-sunnah for making this name unique to them. The subject he criticized shia, is the claim that Ali and his offspring are the most superior after Muhammad. In terms of these two issues that we consider important in terms of their identities, the unitary understanding of Cârullah was discussed.

Keywords: Ahl al-sunnah, Shia, Sectarianizm, al-Ummah, Musa Jarullah Biqiyef.

KOLEKTİF HAKLARSIZ BİREYSEL İNSAN HAKLARININ YETİŞİ**Neyire Akpınarlı**

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0003-0793-9216>**ÖZET**

Mevcut insan hakları konsepti bir taraftan insanoğlunun çok uzun yolculuğun sonucunda ortaya çıkan değerler üzerine inşa edilmiştir diğer taraftan ise Avrupa medeniyetinin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gerçekliği çerçevesinde esasen bireysel haklar temelli şekillenmiş, kolektif haklar ise objektif kriterlerden öte Avrupa'nın kendi gerçekliğinde tanımlamış ve dernek, vakıf, sendika kurma, toplantı ve gösteri yapma ile sınırlamıştır.

Daha sonraki süreçte ortaya çıkan ikinci özellikle de üçüncü kuşak olarak adlandırılan haklar beraberinde kolektif haklara başka bir bakış açısı getirmiştir. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuk Bölümü tarafından gerçekleştirilen “İnsan Haklarında Güncel Tartışmalar” adlı projenin bir alt çalışması olarak dünyanın dört bir yanından Kamu Hukukçu akademisyenler ile mülakat çalışması gerçekleştirilmiştir. 45 ülkeden 69 akademisyenin katıldığı söz konusu mülakat çalışmasında en önemli olgulardan birisi bireysel haklar üzerine inşa edilen modern insan hakları konseptinin dünyadaki izdüşümüdür.

Mülakatın bu bölümüne ait veriler değerlendirildiğinde mülakata katılan akademisyenlerin çok büyük bir çoğunluğunun mevcut insan hakları konseptini tek bir gerçeklik olarak kabul ettiği, bu yönüyle de en azından akademisyenler bağlamında evrensel insan hakları rejiminin inşa edildiği görülebilmektedir. Bu gerçekliğe paralel olarak akademisyenlerin insan haklarının bireysel temelli inşa edilmesine karşı teoride eleştirel bir yaklaşımda bulunmadığı buna karşın mülakat bütününde verilen bilgilerden gerçekte bireysel temelli insan haklarının toplumda sorunlara neden olduğu görülmektedir. Özellikle Afrika ve Güney Amerika'dan katılan akademisyenlerden söz konusu bireysel haklara karşı eleştirel bir yaklaşımın olduğu hatta Anayasaların bu çerçevede haklar bağlamında yeni düzenlemeler içerdiği görülmektedir.

Mülakattan çıkan kolektif haklar bağlamında en önemli bilgilerden birisi ülkelerdeki dezavantajlı grupların önemli oranda insan hakları ihlalleri yaşadığına dair verilerdir.

Bu bilgiler esasen bireysel hak temelli insan hakları konseptinin ülkelerdeki insan hakları sorununa çözüm üretmede yetersiz kaldığına dair verileri sunmasına karşın akademisyenlerin çoğu bu verileri insan haklarındaki yapısal bir sorundan öte ülkenin ekonomik kapasitesi ile açıklamışlardır.

Kültürel öğeli kolektif haklar bağlamında bir sorun yaşandığına dair ise çok az sayıda akademisyen beyanda bulunmuştur, buna karşın ülkelerdeki başat kimlik dışında kalan

“azınlık”, “yerli halk” “mülteci” kavramları altında belirtilen farklı kimliklere dair kültürel ögesi kolektif hakların yokluğu bir çok akademisyen tarafından belirtilmiştir.

Her ne kadar Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi’nde, “İnsanlık ailesinin bütün üyelerinin doğal yapısındaki onuru ile eşit ve devredilemez haklarını tanımanın dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğunu” belirtilmiş ve insan hakları konsepti bu paradigma üzerine inşa edilmiş ise de 70 yıllık deneyim, kolektif temelli özgürlük, güvenlik, barış ve adalet gerçekleşmeden insanın “doğal yapısındaki onuru ile eşit ve devredilemez haklarının” “insanlık ailesinin bütün üyeleri” açısından mümkün olmayacağı, bu bağlamda da bireysel hakların bireylerin ya da sınıfların ekonomik ve sosyal güçleri oranında bireysel haklar ihtimali olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Bireysel İnsan Hakları, Kolektif İnsan Hakları, Modern İnsan Hakları Konsepti

KIRGIZ TÜRKÇESİ'NDE AİLE ve AKRABALIK KAVRAMLARINI KARŞILAYAN SÖZLER VE SÖZ KALIPLARI

WORDS AND WORDS THAT MEET THE CONCEPTS OF FAMILY AND
RELATIONSHIP IN KYRGYZ TURKISH

Prof. Dr. Ergün Koca

Girne Amerikan Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-4003-1851>

Prof. Dr. Ayşen Koca

Girne Amerikan Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-2896-6267>

ÖZET

Kırgız Türkçe'si akrabalık bildiren veya içeren söz ve söz kalıpları bakımından en zengin dillerden biridir. Aile ve akrabalık ilişkilerine geçmişten bugüne çok önem veren Kırgızlar, kan, evlilik, evlat edinme ve diğer ilişki biçimleriyle şekillendirdikleri bu kavram dünyasıyla dillerinin zenginleşmesine katkıda bulundukları gibi, XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar göçer bir topluluk olarak iç ve dış olumsuz etkilere karşı birlik, beraberlik, dayanışma ve bütünlüklerini koruma adına da bu sosyolojik kazanımlarını hep canlı tutmuşlardır.

Malum üzere bir dilin sözvarlığının oluşmasında o dili konuşan insanların, yaşayış biçimleri, sosyolojik ve antropolojik altyapıları, kültür birikimleri ve ortak hareketlilik, başka uluslarla ilişkiler vb. etkin rol almaktadır. Gelenekçi bir topluluk olan Kırgızların söz varlıklarının oluşmasında bu etkenlerin herbirinin işlevsel varlığından söz etmekle birlikte, sosyal yaşamlarında yüzyıllardır hassasiyetle uyguladıkları, dünden bugüne taşıdıkları aile ve akrabalık yaklaşımları gibi gelenek ve göreneklerini öne çıkarmak gerekir.

İşte, bu çalışmada, Kırgızların özellikle sözlü kültürde yaşatarak günümüze taşıdıkları aile ve akrabalık müessesesi çevresinde Kırgız Türkçesinde yer alan söz, söz grubları, deyim ve atasözleri leksiko-semantik sınıflandırmaya tabi tutulacaktır.

Yedi atasını bilmekle övünen Kırgız toplumunun aile içerikli söz varlığını ortaya koyarken hem leksikolojik hem de sosyolojik tespitlerde bulunmuş olacağız.

Bahsi geçen amaçlara ulaşma adına Kırgız Türkçesi'nin modern sözlükleri, deyim ve atasözü sözlükleri, ağız sözlükleri, etnoğrafik sözlükler ve saha çalışmaları vb. esas alınacaktır.

Anahtar Sözcükler: Aile, akrabalık, söz varlığı, kavram alanı, Kırgızlar, Kırgız Türkçesi vb.

Abstract

Kyrgyz Turkish is one of the richest languages in terms of words and phrases that express or contain kinship. The Kyrgyz, who attach great importance to family and kinship relations from the past to the present, contributed to the enrichment of their language with this concept world they shaped with blood, marriage, adoption and other forms of relationship. Until the first quarter of the century, they kept their sociological achievements alive in the name of protecting their unity, solidarity and integrity against internal and external negative effects.

As is known, in the formation of the vocabulary of a language, life styles, sociological and anthropological backgrounds, cultural accumulations and common mobility, relations with other nations and so on. takes an active role. Although we talk about the functional existence of each of these factors in the formation of the vocabulary of the Kyrgyz, who is a traditional community, it is necessary to highlight the traditions and customs such as family and kinship approaches that they have carefully applied in their social lives for centuries.

Here, in this study, the words, phrases, idioms and proverbs in Kyrgyz Turkish will be subjected to lexico-semantic classification around the family and kinship institution that Kyrgyz have brought to the present, especially in oral culture.

We will make both lexicological and sociological determinations while revealing the family-related vocabulary of the Kyrgyz society, which boasts of knowing its seven ancestors.

Modern dictionaries of Kyrgyz Turkish, idiom and proverb dictionaries, dialect dictionaries, ethnographic dictionaries and field studies in order to achieve the aforementioned goals. will be based.

Keywords: Family, kinship, vocabulary, concept area, Kyrgyz, Kyrgyz Turkish etc.

KIBRIS TÜRKÇESİ AĞIZLARI SÖZVARLIĞI: YANSIMA ADLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

DICTIONARY OF TURKISH CYPRIOT DIALECTS: A STUDY ON REFLECTED NAMES

Prof. Dr. Ergün Koca

Girne Amerikan Üniversitesi

Orcid ID E. Koca: <https://orcid.org/0000-0002-4003-1851>

Prof. Dr. Ayşen Koca

Girne Amerikan Üniversitesi

Orcid ID A. Koca: <https://orcid.org/0000-0002-2896-6267>

ÖZET

Yansımalar, canlı cansız bütün varlıkların çıkardıkları sesleri yansıtan; dış görünüşlerini, hareketlerini betimleyen; insanların yalnız kendilerinin algılayabildikleri duyuları, sezimleri deri, koku ve tat alma yoluyla hissettiren sözcüklerdir.

Dil biliminde önemli bir tarihsel kategori olarak yerini alan yansımalar, dilin doğuş teorilerinden başlayıp, dil biliminin temellerinden sayabileceğimiz “nedensizlik” ilkesiyle çelişip çelişmediği gibi inceleme alanlarına kadar birçok hususta tartışma konusu olmuş ve öne çıkartılmıştır.

Bu denli insanla ve diliyle bütünleşmiş bir sözcük türünün leksiko-semantik, fonomorfolojik özelliklerinin detaylı incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Kıbrıs Türk Ağzları Sözlüklerinde onlarca örneği tespit edilen yansımalar sözcüklerin yapısal gücü incelenecek, özellikle de kök ve türemiş olarak yansımaların tespiti yapılacak, yansımalar ad türeten ekler üzerinde durulacak ve ayrıca yansımaların leksiko-semantik gruplamaları belirlenecektir.

Yüzlerce yıldır ada ızalasyonunda anakaradan uzakta kendini korumuş Kıbrıs Türk Ağzlarının sözvarlığı zenginliğinin tesbiti başta olmak üzere, dilin ahenginin ve estetik gücünün artması, canlılık ve dinamiklik kazanması, anlamsal pekiştirme gibi katkılarıyla öne çıkartılabilecek bir sözcük türü olan yansımalar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yansımalar, Kıbrıs Türk Ağzları, yansımalar adlar, yansımalar türeten ekler, ses, biçim ve duyuru (sezim) yansımalar vb.

Abstract

Reflections reflect the sounds made by all living and non-living beings; depicting their external appearance and movements; These are words that make people feel the senses and senses through skin, smell and taste that only they can perceive.

Reflections, which have taken their place as an important historical category in linguistics, have been the subject of discussion and brought forward in many issues, starting from the theories of the birth of language, to whether it contradicts the principle of "no reason", which we can count from the foundations of linguistics.

It is important to examine the lexico-semantic, phono-morphological features of a word type integrated with such people and language.

In this study, the structural power of reflection words whose tens of examples have been determined in the dictionaries of Turkish Cypriot Dialects will be examined, especially the determination of the reflection nouns as root and derived, will be focused on the additions that derive the reflection name, and also the lexico-semantic groupings of the reflection names will be determined.

The focus will be on reflections, a type of word that can be brought to the fore with its contributions such as increasing the harmony and aesthetic power of the language, gaining vitality and dynamism, and semantic reinforcement, especially the determination of the richness of the vocabulary of the Turkish Cypriot dialects, which have preserved themselves away from the mainland in island isolation for hundreds of years.

Keywords: Reflections (imitative words, onomatopoeia), Turkish Cypriot dialects, reflection names, reflection deriving attachments, sound, form and sense (perception) reflections and so on.

BOŞANMANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**THE EFFECT OF DIVORCE ON CHILDREN****Ar. Gör. Hasan Ali Güçlü**

Ufuk Üniversitesi

ORCID ID : 0000-0003-0501-7912

ÖZET

Çalışmamın konusunu Türk Medeni Hukukunda düzenlenen boşanma kurumunun çocuklar üzerindeki etkisinin incelenip değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Boşanma, Türk Medeni kanunumuzda düzenlenen ve bir takım sonuçlar doğuran bir kurumdur. Eski hukuk sistemlerinde günümüzdeki anlamda bir boşanmanın söz konusu olmadığı örnekler yer almaktadır. Bazı hukuk sistemlerinde ise boşanma kurumu hiç düzenlenmemiştir. Katolik kilisesi hukukunda boşanma kurumuna yer verilmemiş ayrılık kurumu düzenlenmiştir. İslam Hukukunda ise boşanma tek taraflı irade açıklaması ile sonuç doğuran bir kurumdur. Türk Medeni Kanunumuza göre boşanma hâkim hükmüne dayanmalıdır. Boşanmayı, eşler hayatta iken, sebebe dayanarak evlilik birliğine hâkim kararı ile son verme olarak tanımlayabiliriz. Boşanma bu tanımdan da anlaşılacağı üzere hâkim hükmüne dayanmalıdır.

Hâkim boşanmaya karar vermesi halinde bazı hukuki sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Bu hukuki sonuçlar çok çeşitlidir. Bazı hukuki sonuçlar boşanma kararı içinde yer alması mümkün olabilen sonuçlardır. Örneğin velayet hakkına sahip olmayan eşin çocukla nasıl kişisel ilişki kuracağı, maddi tazminat, manevi tazminat, yoksulluk nafakasını bu kapsamda değerlendirebiliriz.

Boşanmanın bazı hukuki sonuçları ise boşanma kararı içinde yer almaz boşanma kararı verilmesiyle birlikte kendiliğinden doğarlar. Örneğin evlilik birliğinin devamı sırasında durmuş olan zamanaşımının işlemeye başlaması, eşler için yeniden evlenme imkânının doğması gibi durumlar da hâkimin kararına ihtiyaç yoktur.

Boşanmanın hukuki sonuçlarından bazıları her boşanmada ortaya çıkabilir bazıları ise her boşanmada ortaya çıkmazlar. Örneğin çocuğun velayetine kimin sahip olacağı, çocukla nasıl kişisel ilişki kurulacağı her boşanmada karşımıza çıkabilecek hususlardır. Maddi tazminat, manevi tazminat ve yoksulluk nafakası ise her boşanmada ortaya çıkan hukuki sonuçlar değildir. Zira, maddi tazminat için eşin kusurlu olması, manevi tazminat için eşlerden birinin kişilik haklarının saldırıya uğraması ve diğer eşin kusurlu olması gerekmektedir. Yoksulluk nafakasında ise eşin geçim sıkıntısına yoksulluğa düşmesi gerekmektedir. Tebliğ kapsamında boşanmanın çocuklar üzerindeki etkisi detaylı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, Çocuk, Nafaka, tazminat

Abstract

The subject of my study is to examine and evaluate the impact of the divorce institution regulated in Turkish Civil Law on children. Divorce is an institution regulated by our Turkish Civil Code and has some consequences. In the old legal systems, there are examples where divorce is not an issue in the present sense. In some legal systems, a divorce institution has never been organized. In the Catholic church law, the divorce institution was not included, but divorce was not included. In Islamic Law, divorce is an institution that results in a unilateral declaration of will. According to our Turkish Civil Code, divorce should be based on judge judgment. We can define the divorce as the termination of the marriage union by reason of the decision while the spouses are alive. As can be understood from this definition, divorce should be based on the judgment.

If the judge decides to divorce, there are some legal consequences. These legal consequences are very diverse. Some legal results are the results that may be included in the divorce decision. For example, we can evaluate how the spouse who does not have the right to custody will have a personal relationship with the child, financial compensation, moral compensation and child support.

Some legal consequences of divorce arise spontaneously when the divorce decree is included in the divorce decision. For example, there is no need for a judge's decision, such as the timeout stopped during the continuation of the marriage union, the possibility of remarriage for the spouses.

Some of the legal consequences of divorce can occur in every divorce, while others do not appear in every divorce. For example, who will have custody of the child, how to establish a personal relationship with the child are the issues that we may encounter in every divorce. Material compensation, moral compensation and poverty support are not legal consequences in every divorce. For the spouse must be defective for pecuniary damage, the personal rights of one of the spouses must be attacked for moral compensation and the other spouse must be defective. In poverty support, the spouse should fall into poverty due to his livelihood. Within the scope of the communique, the effect of divorce on children will be examined in detail.

Keywords: Divorce, Child, Alimony, compensation

1990’LAR TÜRK SİYASAL HAYATINA ‘EŞKIYA’ FİLMİNDEN BAKMAK¹**Cansu Yetimoğlu**

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

0000-0002-5835-726X

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Çağatay Cengiz

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

0000-0002-8582-2665

ÖZET

1980 darbesi ve sonrası süreçte izlenen ekonomi politikaları, dünya ölçeğine uygun düşecek şekilde orta sınıflara ağırlık veren, dünya pazarına eklemelenme motivasyonuna sahip, piyasa merkezli olarak popüler kültürü benimsemiş ve bu doğrultuda kabuk değiştiren/değiştirmeye çalışan bir Türkiye çehresi ortaya çıkarmıştır. Dönemin Başbakanı Turgut Özal’dan (1983-1989) devralınan bu ekonomik mirasın devamını ifade eden 1990’lar süreci, siyasal olarak da koalisyonların peş peşe dizildiği, siyasi cinayetlerin ve faili meçhullerin doruk noktasına ulaştığı, karmaşık bir siyasal ve toplumsal görünümün sergilendiği ve askeri darbelere yeni eklemelenen bir post-modern darbeye tanıklık etmiş olan dinamik ve çatışmacı bir dönem olarak hafızalara kazınmıştır.

Öte yandan, bu çatışmacı zeminin sinemada dile gelmesi ancak 1990’ların ortalarından sonra mümkün olmuş ve 1996 yılında ‘Eşkiya’ filmi ile başlayan Yeni Türk Sineması, 1998 yılında ‘Her Şey Çok Güzel Olacak’ ile devam etmiş ve son kertede ‘Propaganda’ ile taçlanmıştır. Ekonomi, kentleşme, kültür ve siyasi olarak tarihin bu zamanına değin içine girmedikleri kadar küreselleşme olgusuna bağlı bir neo-liberal dalgaya teslim olan ülkenin sineması, bu dalgayı lehine çevirerek oldukça anlamlı bir noktada yer almıştır. ‘Eşkiya’ filmi ise; Amerikan tipi çekim ve pazarlama tekniklerinin kullanılarak Türk Sinemasını popüler kültürle buluşturmasının yanı sıra içerisinde yaşanan toplumu oluşturan her tür bireyi içine alan hikayesiyle öne çıkmıştır. Yapım aşamasında Avrupa Konseyi Eurimages desteği ile fonlanarak kameraya alınan filmin dağıtımını da Warner Bros üstlenmiştir. Böylece film, Türk Siyasal Hayatına paralel şekilde bir yandan küresel sermayeye eklemelenmeyi ifade ederken, diğer yandan da çekildiği dönem içerisinde etnik farklılıklara dayalı ayrıma, verdiği mesajlarla karşı koymaktadır. Ayrıca toplumsal ve siyasal anlamda çatışmacı bir dönem içerisinde kameraya alınmış olmasına rağmen Türk toplumunu ele alış biçimiyle de zamanının ötesinde bir görüntü sergilemiştir. Bu çalışma, Türkiye’deki siyaset ve sinema arasındaki ilişkiyi ‘Eşkiya’ filmi özelinden incelemekte ve 1990’lar Türk Siyasal Hayatını politik bir film perspektifinden anlamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Siyasal Hayatı, Türk Sineması, Küreselleşme, Siyasal İstikrarsızlık

¹ Bu bildiri, Cansu Yetimoğlu tarafından Ondokuz Mayıs Üniversitesi’nde 2020 yılında Dr. Öğretim Üyesi Fatih Çağatay Cengiz gözetiminde yazılan “Türkiye’de 1990 Sonrası Ulus İnşa Sürecinin Sinema Üzerinden İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

TÜRKİYE DÜZEY 2 BÖLGELERİ KAPSAMINDA SEKTÖREL BİR YAKINSAMA ANALİZİ

A SECTORAL CONVERGENCE ANALYSIS OF TURKEY WITH IN THE SCOPE OF NUTS 2 REGIONS

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Topçuoğlu

Atatürk Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0002-9821-5856

ÖZET

Tarım; insanlık tarihinde özellikle nüfusun besin ihtiyacını karşılaması ve ekosisteme sağlamış olduğu katkı dolayısıyla temel bir rol oynamaktadır. Sahip olduğu coğrafi yapı ve doğal kaynaklar sayesinde yüksek ürün potansiyeline sahip olan ülkemiz için de tarım sektörü, nüfusun büyük bölümünün tarımsal faaliyetlerle geçiniyor olması, diğer sektörler için hammadde sağlaması, tarım ürünlerinin ihracatta ciddi bir payının olması gibi nedenlerden dolayı büyük öneme sahiptir. Sonuç olarak ekonomik ve sosyal gelişim için tarım sektörü büyüklüğü, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemiz için de temel bir koşul hatta bir ön koşul olarak kabul edilmektedir.

Bu çalışma, Türk tarım sektörünün İstatistikî Bölge Birimi Düzey 2 (İBB Düzey 2) bölgelerinin Toplam Faktör Verimlilikleri (TFV) açısından yakınsama eğilimine sahip olup olmadığını araştırmaktadır. 2004-2019 dönemi için hesaplanan Malmquist TFV Endeksi sonucunda TRC2 alt bölgesi, en yüksek ortalama TFV değerine sahip olması nedeniyle lider bölge olarak belirlenmiş ve diğer 25 alt bölgenin bu bölgeye yönelik yakınsama analizi yapılmıştır. 2004-2019 logaritmik TFV endeks serisinin tahmini için literatürdeki uygulamalardan hareketle Nahar ve Inder (2002)'de kullanılan denklem esas alınmıştır. Panel birim kök testleri kullanılarak yapılan analiz sonucunda, TRA1, TRA2, TR10, TR21, TR31, TR33, TR42, TR51 ve TR83 bölgeleri için TFV serilerinin durağanlık gösterdiği belirlenmiştir. Dolayısıyla bu bölgelerin TFV ortalama değeri en yüksek olan TRC2 bölgesine yakınsama halinde olduklarını söylemek mümkündür. Diğer taraftan TRB1, TRB2, TRC1, TRC2, TRC3, TR22, TR32, TR41, TR52, TR61, TR62, TR63, TR71, TR72, TR81 ve TR82 alt bölgelerinde ise TFV serilerinin durağan olmadıkları ve bu bölgelerin TRC2 bölgesinden ıraksadıkları belirlenmiştir. Bir bütün olarak ise, Düzey 2 bölgelerinin yakınsama eğilimi gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, TFV Yakınsaması, Malmquist Endeksi

ABSTRACT

Agriculture; plays a fundamental role in human history, especially because of the food needs of the population and its contribution to the ecosystem. For our country, which has a high product potential thanks to its geographical structure and natural resources, the agricultural sector is of great importance due to reasons such as the fact that most of the population lives on agricultural activities, provides raw materials for other sectors, and agricultural products

have a significant share in exports. As a result, the size of the agricultural sector is accepted as a basic condition, even a prerequisite for our country as in all countries of the world for economic and social development.

This study investigates whether the Turkish agricultural sector has a convergence trend in terms of Total Factor Productivity (TFP) of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS 2) regions. As a result of the Malmquist TFP Index calculated for the period 2004-2019, the TRC2 sub-region was determined as the leader region due to its highest average TFP value, and the convergence analysis of the other 25 sub-regions was made for this region. For the estimation of the 2004-2019 logarithmic TFP index series, the equation used in Nahar and Inder (2002) is based on the applications in the literature. As a result of the analysis using panel unit root tests, it was determined that the TFP series for the TRA1, TRA2, TR10, TR21, TR31, TR33, TR42, TR51 and TR83 regions were stable. Therefore, it is possible to say that these regions converge to the TRC2 region with the highest TFP average value. On the other hand, in TRB1, TRB2, TRC1, TRC2, TRC3, TR22, TR32, TR41, TR52, TR61, TR62, TR63, TR71, TR72, TR81 and TR82 sub-regions, TFP series are not stable and these regions diverge from TRC2 region. As a whole, it has been determined that NUTS 2 regions tend to converge.

Key Words: Agriculture, TFP Convergence, Malmquist Index

TARİH DERS KİTAPLARININ KAVRAM ÖĞRETİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**Doç. Dr. Mehmet Elban**

Bayburt Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0002-2764-3968

ÖZET

Soyut ve somut anlamlara karşılık gelen kavramlar öğrenmenin temelini oluşturur. Öyle ki birey kavramlar olmadan düşünemez, hatta konuşamaz. Eğitim ve öğretim açısından bakıldığında kavram öğretimi, öğrenmenin temel koşuludur. Kavramlar öğrenilemediğinde öğrenme gerçekleşmez. Gerçekleşmeyen kavram öğrenmesinin sonuçları daha çok ezber ve kavram yanlışlarıdır. Söz konusu ezber ve kavram yanlışlarına sebebiyet vermemek için iyi bir kavram öğretimi ve sunumu yapılmalıdır. İyi bir kavram öğretimi, kavram öğretimi yöntemleri ve ilkelerinin bilinmesine bağlıdır. Bunlar, kısaca kavramın ayırt edici ve ayırt edici olmayan özelliklerinin ve kavramın olumlu ve olumsuz örneklerinin sunulması gibi ilkeler ile sıralanabilir. Öte yandan tarih ve tarih ders kitapları pek çok tarihsel kavram içermektedir. Yapılan bazı araştırmalar, öğrenciler tarafından tarihi kavramların anlaşılmadığını göstermiştir. Bu çalışmada tarih ders kitapları kavram öğretimi açısından incelenmiştir. Araştırmanın deseni, doküman incelemesidir. Araştırma kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı yayınlarından çıkan 2018 tarihli “Tarih 10” kitabı incelenmiştir. Araştırmanın veri analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda anılan ders kitabında her ünite başında ünite konularıyla ilgili kavramların sıralandığı görülmüştür. Genel anlamda kavram tanımları yapılsa da arşidük gibi bazı kavramların kavram tanımlarının yapılmadığı saptanmıştır. Ayrıca, tımar ve feodalite gibi kavramların birlikte tartışılarak kavramların olumlu ve olumsuz örneklerine yer verildiği anlaşılmıştır. Ancak kavramların olumlu ve olumsuz örneklerine yeterince yer verilmediği bulgulanmıştır. Bununla birlikte sözü edilen ders kitabında kavram haritaları, zihin haritası, kavram analizi gibi kavram öğretim tekniklerine yeterince yer verilmemiştir. Araştırma sonucunda araştırma bulgularından hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders kitapları, kavram öğretimi, kavram yanlışları

GAZETE HABERLERİNDE BAYBURT'TA HAYAT (1929-1948)

Doç. Dr. Mehmet Elban

Orcid ID: 0000-0002-2764-3968

Bayburt Üniversitesi

ÖZET

Bugün Türk kültürünün devamlılığı açısından önemli bir yer il olan Bayburt ilk çağlardan itibaren farklı farklı devletlerin ilgisini çekmiştir. Bu devletlerin Akkoyunlu, Karakoyunlu, Timur ve Osmanlı devleti olarak sıralanabilir. Bayburt, Osmanlı döneminde özellikle lojistik açıdan stratejik bir konuma sahip olmuştur. Sırasıyla Erzurum ve Gümüşhane'ye bağlı olan Bayburt, 1989 tarihinde il statüsünü kazanmıştır. Bu araştırmada Bayburt ili, kentleşme, sosyo-kültürel hayat, ekonomi, eğitim, salgınlar, kazalar ve siyasi hayat açısından incelenmiştir. İncelemenin kapsamını 1929-1948 arası yayımlanan gazete haberleri oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda Bayburt'un Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren bahsedilen dönemde hızlı bir kentleşme içine girdiği görülmüştür. Bayburt'un kentleşme açısından önemli sorunu olan temiz su ihtiyacının büyük ölçüde giderilmiştir. Yine bu dönemde kentleşme açısından önemli bir sorun olan elektrik ihtiyacı için önemli girişimlerde bulunulmuştur. Sözü edilen dönemde ilkokullar, ortaokullar, hükümet konağı ve Halkevinin yapım faaliyetleri bitirilmiştir. Yaşanan doğal afetler ve hayvan hastalıkları, Bayburt'un ekonomisi açısından sıkıntılar doğurmuştur. Ekonomik açıdan Bayburt'ta en temel problem, yakacak odun teminin sağlanamamasıdır. Bu sorunun çözümü için Bayburt'un zengin dere yataklarına kavak fidanlığı kurulması çözümüne gidilmiştir. Yine ekonomik hayatta Bayburtluların önemli bir beklentisi olana Tebriz-Trabzon yolu hattı işler hale gelmiştir. Anılan dönemde dokumacılığın çok faal olduğu görülmüştür. Sosyal hayat açısından Bayburt'ta kahvehaneler önemli bir yere sahiptir. Bununla birlikte cirit, Bayburt'ta sosyal ve kültürel hayat açısından çok önemli bir yer edinmiştir. Öyle ki o dönemde cirit günümüz futbol müsabakaları gibi bir ilgi görmüştür. Dönem içinde kurulan spor kulüpleri, Bayburt Halkevinin marifetiyle gerçekleştirilen kültürel faaliyetler Bayburtluların sosyal ve kültürel hayatlarının önemli bir parçası olmuştur. Ayrıca bu dönemde Bayburt'a, Şükrü Kaya Bey, İran Şahı Rıza Pehlevi, İsmet İnönü, Şükrü Saracoğlu gibi önemli devlet adamlarının farklı vesilelerle ziyaretleri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bayburt, gündelik hayat, gazete haberleri

YAŞLILIKTAN ÖNCE GENÇLİĞİN DEĞERİNİ BİLMEK: KORONAVİRÜS DÖNEMİNDE GENÇLERİN BAĞIMLILIKTAN KORUNMASINDA BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRMENİN ÖNEMİ

Dr. Öğr. Gör. Sadiye Kayaarslan

Kırıkkale Üniversitesi

ORCID NO: 0000-0001-8636-3897

ÖZET

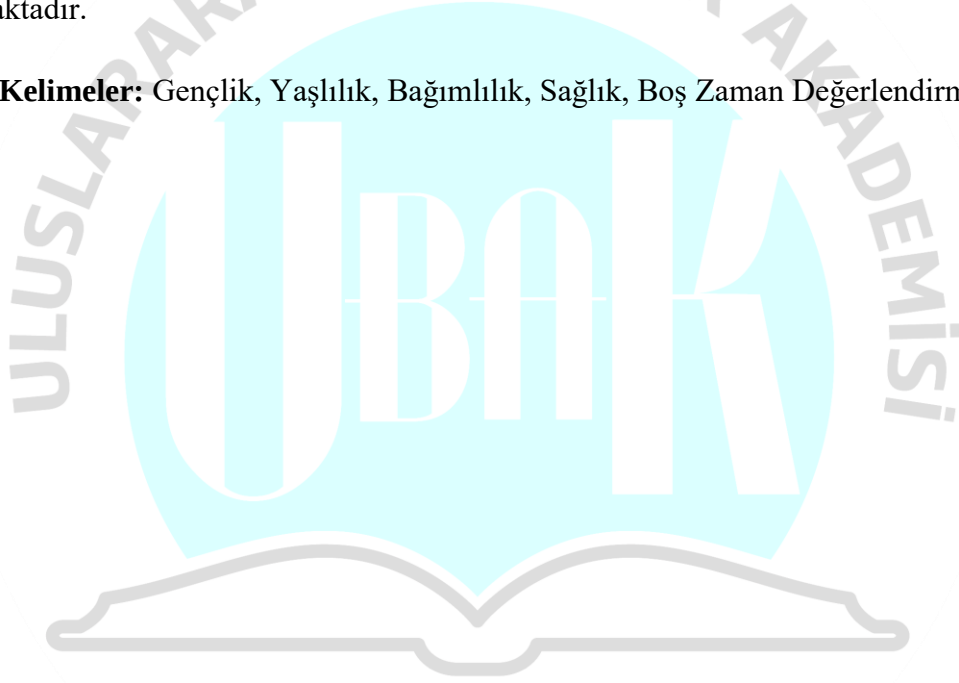
Günümüzde toplumların yaşam alanlarını kısıtlayarak yaşantıyı tekdüze duruma getirmekte olan koronavirüs salgınıyla yaşamaya çalışılan zorlayıcı bir dönemden geçilmektedir. Salgının başlangıç döneminde birçok medya organında koronavirüs ile ilgili olarak en çok üzerinde durulan kategorik gruplar yaşlılar ve gençler olmuştur. Bu durum bizi salgından en çok etkilenen grup ve tüm grupları en çok etkileyen grup üzerinde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu süreçte gençler çoğunlukla; daha çok sağlıklı olmalarına güvenmekte ve bazı davranışlarıyla yaşlılardan oldukça farklı bir görüntü sunabilmektedirler. Örneğin kendilerini salgından koruyacak tedbirler alma konusunda yaşlılara göre daha cesaretli -kimilerine göre ise vurdumduymaz- davranışlar sergileyebilmektedirler.

İnsan yaşlandıkça hastalıklara karşı daha savunmasız bir bağışıklık sistemiyle baş başa kalmaktadır. Bu gerçekten hareketle toplumumuzda daha çok yaşlandıkça hemen hemen her bireyin söyleminde “yaşlılıktan önce gençliğin değerini bilmek gerek” düşüncesinin vurgulanmakta olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Bu söylem çoğu zaman gençlerin sağlıklarını korumalarının gerekliliğine yönelik olabiliyorken bazen de onların boş vakitlerini değerlendirmeleri konusunda birer öğüte dönüşmektedir. Ayrıca gençlerin bağımlılık yapan sigara, alkol ve uyuşturucu gibi maddelerden uzak kalmalarına dair literatürde birçok araştırma bulunmaktadır. Başta sigara olmak üzere bağışıklığı zayıflatan bağımlılıkların, koronavirüse yakalanma konusunda risk oluşturduğu bilimsel mecralarda ifade edilmektedir. Dolayısıyla koronovirüsten korunmaya yönelik henüz herhangi bir aşı geliştirilmemişken gençlerin koronavirüse yakalanma riskinden uzak kalabilmeleri için bağımlılık yapıcı maddelerden özellikle korunmaları gerekmektedir.

Koronavirüse yakalanmayan her bir genç dolaylı yoldan koronavirüsle tanışmak zorunda kalmayan yaşlı olgusunu doğuracak ve böylelikle toplumsal sağlığın korunmasına büyük bir katkı sağlanmış olunacaktır. Bu noktada gençlerin bağımlılık yapıcı maddelerden korunmasının nasıl sağlanabileceği önemli bir konu haline gelmektedir. Bu doğrultuda gençlerin bağımlılıktan korunmasında, onların boş zamanlarını faydalı etkinliklerle doldurmalarının önemi ortadadır. Bu gereklilik özellikle koronavirüsün hızla yayıldığı, sosyal yaşantının sınırlandırıldığı dönemde gençlerin artan boş zamanlarına paralel olarak daha da önem kazanmıştır. Alanyazın taraması şeklinde gerçekleştirilen bu çalışma gençlik-yaşlılık, sağlık-bağımlılık ekseninde gençlerin boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerini analiz ederek söz konusu durumlara dikkat çekmek suretiyle farkındalık oluşturmaya amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Yaşlılık, Bağımlılık, Sağlık, Boş Zaman Değerlendirme

TÜRK HALK MÜZİĞİ ÖLÇÜ YAPILARI, ZAMANLARI, VURUŞ ŞEKİLLERİ VE OLUŞAN VURUŞ TİPLERİ İLE BİR TASNİFLEME ÖNERİSİ

Tarkan Erkan

Ege Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-0148-9050

ÖZET

Geleneksel Türk halk müziği ölçü yapılarıyla ilgili, pek çok tasnifleme yapılmıştır. İncelenen bu tasniflerde farklılıklar bulunmaktadır. Müziği nasıl algıladığımızla ilgili bir durum olduğundan, tasniflerde ki bu fark da kaçınılmazdır. “Birleşik”, “bileşik”, “bireşik”, “basit”, “ana”, “karma”, “üçerli”, “karışık”, “büyük”, “küçük”, gibi kelimelerin bazen aynı, bazen farklı anlatımlarda kullanılması, bu tasnif farklılıklarını da ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla, tasnif konusu da geleneksel Türk halk müziği ile uğraşanlar tarafından farklı algılanmaktadır. Tasnif yapılırken kullanılan bazı kelimeler var ki, birbirlerinin yerine kullanılamazlar; sözgelimi “birleşik” ile “bileşik” farklı anlamlardadır. Çünkü kullanılan bu kelimelerin tanımları, dolayısıyla fonksiyonları da farklıdır. Geleneksel Türk müziğinde notaya alma yanlışlıklarının pek çoğu ritm terminolojilerinin yanlış kullanılıp, ritmin süzilememesinin yanı sıra, tasnifin zorladığı ölçü yapıları da olduğu unutulmamalıdır.

Terminoloji sıkıntıları, müzik alanında çoğu zaman karşılaştığımız bir durumdur. Bir kelimeyi yanlış kullanmak, konuyu, daha sonra içinden çıkılmaz bir hale getirebilmektedir. Tasnif yapmadan önce özellikle “birleşik”, “bileşik”, “bireşik”, terimlerinin anlamlarını ve işlevlerini açıklamak, tasnif çalışmamız da birincil hedef olacaktır. “Basit” kime veya neye göre basittir? Kolay anlaşılmasını mı, yoksa sıradan olduğunu mu ifade eder? “Küçük” hangi ölçü yapısına kadar küçüktür ve nereden sonra “büyük” ifadesini alır? Kelimelerin anlamlarının doğru yerde kullanılması ile, “karma” veya “karışık” ifadelerinin tasniflemede neden yer alması gerektiği açıklanacaktır. Birleşik zamanların da bileşkelerinin olabileceği ifade edilecek ve bu ölçülerde olan türkülere ait örnekler ile yapılan tasnifler hakkındaki değerlendirmelerimize yer verilecektir.

Karışıklığa sebebiyet veren kelimelerin gözden geçirilmesi, ortak payda da buluşulması maksadıyla, örneklerden yola çıkılarak gerçekleştirilmiştir. Geleneksel Türk halk

müziği ölçü yapılarını, vuruş şekillerini içeren, örneklendirilmiş yeni bir tasnif önerisi sunularak, bildirimiz sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik, bileşik, bireşik, Türk halk müziği, ölçü yapıları.

دور المرأة في العصر النبوي والعصر الحديث

Dr.ASMAA YOUNIS

ORCID ID: 0000-0002-2005-372X

Atatürk Üniversitesi

دور المرأة في العصر النبوي والعصر الحديث

الملخص:

تهدف هذه الدراسة إلى بيان دور المرأة منذ عهد النبوة إلى عهدنا الحالي , فقد تناولت هذه الدراسة تعريف المرأة في مفهوم المفسرين وكذلك في مفهوم القرآن الكريم, وقد أشار القرآن الكريم للمرأة في كثير من آياته , وقد سميت سورة في القرآن الكريم بسورة النساء , مما يدل ذلك على أهمية ومكانة المرأة في القرآن , فالمرأة ذكرت في القرآن على عدة صور متنوعة, فجاءت المرأة مرة بصورة الأم, ومرة بصورة الزوجة, ومرة أخرى بصورة الملكة, وعلى جميع الصور كرمها القرآن الكريم ورفع من قدرها وشأنها , بالإضافة إلى بيان دورها في شتى مجالات الحياة , كما هدفت هذه الدراسة إلى بيان الألفاظ التي تتعلق بالمرأة وبيان معانيها في القرآن حسب الآيات الواردة فيها , فقد جاءت لفظة المرأة بعدة صيغ مختلفة كل منها يحمل معنى جديدا , وقد قامت هذه الدراسة أيضاً لتبين آراء المفسرين والعلماء في الآيات التي تخص المرأة, كما تمثلت هذه الدراسة ببيان أهم النماذج العظيمة التي قامت بها المرأة منذ عصر النبوة إلى عصرنا الحالي, فالمرأة تشكل نصف المجتمع , وقد برز دور المرأة في المجالات التعليمية والدعوية فما زالت المرأة المسلمة تتميز وتتفوق لتكون ذخراً عظيماً للمجتمع والوطن , وأكدت هذه الدراسة على بيان دور المرأة الفلسطينية والمرأة التركية في تطوير المجتمع واختتمت هذه الدراسة بأهم التحديات التي تواجه المرأة في العصر الحديث

الكلمات المفتاحية: المرأة, العصر النبوي, نماذج للمرأة, مجالات الحياة, العصر الحديث.

REŞİD RIZA’NIN “*MUHÂVERÂTÜ’L-MUSLİH VE’L-MUKALLİD*” İSİMLİ ESERİNDE YER ALAN FİKHÎ GÖRÜŞLERİ

Muhammet Ali Acar

Sakarya Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-7916-6577

ÖZET

Bu çalışmada düşünür, siyasetçi ve gazeteci kimliğiyle çağdaş İslam düşüncesinin önemli isimlerinden kabul edilen Reşid Rıza’nın (ö. 1935) hayatı ve ıslah düşüncesi, *Muhâverâtü’l-muslih ve’l-mukallid* isimli eserinin genel muhtevası ve bu eserde yer alan fikhî görüşleri incelenmiştir. Ayrıca Reşid Rıza’nın teklif ettiği şer’î ahkam sistemi, ictihad, taklid, telfik, sünnet, icmâ, maslahat, örf gibi konu ve kavramlar üzerinden değerlendirilmiş ve bu konular çerçevesinde Reşid Rıza’nın klasik fıkıh anlayışı ile ters düştüğü bazı noktalara değinilmiştir.

Reşid Rıza’nın mezkûr eserindeki temel hedefi taklid ve mezhepleri bir tarafa bırakarak İslam’ın ilk dönemlerinde olduğu gibi doğrudan dini metinlere giderek ictihad etmek, güncel sorunları çözmektir. Reforma dini düşünceden başlamak gerektiğini savunan Rıza’ya göre başarılı olmanın tek yolu budur. Ayrıca şer’î hükümlerin dini ve dünyevi şeklinde ikiye ayrılmasını teklif eder. Buna göre sırf dini ahkâm alanı iman ve ibadetlerle ilgili hususlardan ibarettir. Bu alan zaman ve mekân farklılıklarına göre değişmez. Bu konularda akıl yürütülerek herhangi bir ilave ve eksiltmede bulunulamaz. Dünyevi hükümlerde ise asıl delil maslahattır ve içinde bulunan çağda maslahatı gerçekleştirmeyen dini metinlerle -sahih bile olsalar- amel edilmeyebilir. Rıza’nın söz konusu teklifi doğrultusunda şer’î deliller hiyerarşisinin yeniden şekilleneceği izahtan varestedir.

Müslümanların Batı karşısında birçok alanda büyük ölçüde mağlubiyetler yaşadığı bir dönemde yaşayan Reşid Rıza, İslâm dünyasının din ve hukuk kaynaklı sebeplerle geri kaldığını, mezhep ihtilaflarına dayalı görüş farklılıkları ve tartışmaların Müslümanların zayıflamasına sebep olduğunu ve bu durum değişmediği müddetçe sorunların artarak devam edeceğini düşünüyordu. Batı karşısında yaşanan hezimetlerden kaynaklanan bu düşünceler Rıza’yı köklü bir reform arayışına iten temel sebep olsa gerekir. Onun benimsediği çözüm önerisi İslam dininden bütünüyle uzaklaşma veya dini vecibelerin sadece sivil hayatta veya

ahlaki boyutta kalması şeklinde değildir, ancak ona göre geleneksel dini kabul ve öğretiler de Müslümanların maruz kaldığı sorunları halledemeyeceği gibi aslında sorunların temel kaynaklarından biridir. Reşid Rıza'ya göre söz konusu şartlar altında ancak Batı ile İslâm'ı dini ve hukuki sahada uzlaştırmakla çözüm bulunabilir. Ancak bu uzlaştırma çabası ve bu doğrultuda sunulan yeni fıkıh anlayışı beklentileri karşılayamamış, sonuç olarak İslâm dünyası daha büyük problemlere maruz kalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reşid Rıza, İslah, İctihad, Fıkıh Usulü.

AKADEMİK LİTERATÜRDE ZÂHİRÎLİĞİN EHL-İ HADİS İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ HAKKINDA BAZI MÜLAHAZALAR

Muhammet Ali Acar

Sakarya Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-7916-6577

ÖZET

Bu çalışmada Davud b. Ali (ö. 270/884) tarafından tesis edilen Zâhirî mezhebi ile ilgili akademik literatürde yer alan bazı tartışmalar, yaklaşım tarzları ve temel kabuller özet olarak ele alınmış, bunların içerisinde mezhebin ehl-i hadis ve ehl-i rey gibi diğer fıkıh ekolleri ile ilişkisi, ilk dönem Zâhirîleri ile mezhebi daha sistematik bir hale getiren İbn Hazm'ın (ö. 456/1064) Zâhirîlik anlayışı arasındaki farklılıklar ve İbn Hazm'ın gerek bir mezhep olarak Zâhirîliğe gerek bu alandaki akademik çalışmalara etkileri irdelenmiştir. Söz konusu meselelerde yeni iddia ve teorileri olan Amr Osman'ın Brill'den çıkan *"The Zâhirî Madhhab (3rd/9th–10th/16th Century): A Textualist Theory Of Islamic Law"* isimli çalışması tebliğ metninin ana tartışma odağı olmuştur.

Batı'daki ilk müstakil Zâhirîlik çalışmaları, İslâmî ilimler alanında şarkiyatçıların öncülerinden kabul edilen Ignaz Goldziher'in *Die Zâhiriten* (Leipzig, 1884) isimli eseriyle başlamıştır. Goldziher, Zâhirîliğin kurucu ismi olan Dâvûd b. Ali ez-Zâhirî'nin (ö. 270/884) fıkıh anlayışını ehl-i rey ve ehl-i hadis ayırımı bakımından Ebu Hanife'nin karşısında, Ahmed b. Hanbel'e yakın bir noktada konumlandırmıştır. Zâhirîliği ehl-i hadis ile ilişkilendirme klasik kaynakların yanı sıra modern çalışmaların büyük çoğunluğunun ortak kabulüdür. Bu kabule karşı çıkan Amr Osman'ın temel iddiası, Zâhirîliğin gerek fıkıh usulü gerek fıkıh usulünün ötesinde şer'î kaynaklara yönelik temel telakki ve fikhî bilgi üretim süreci açısından ehl-i hadise değil, ehl-i reye ve bilhassa Hanefilere yakın bir mezhep olduğudur. Ayrıca Osman'a göre Davud b. Ali'nin yaşadığı dönemde 'zâhir' kelimesi bir lafız veya ifadenin hiçbir sınırlandırma veya genişletmeye gidilmeksizin umumî anlamına bağlı kalma anlamında kullanılmaktadır ve bu bakımdan nasların zâhir/umum anlamlarına tabi olma hususunda Hanefiler Zâhirîlere yakın bir konumdadırlar. Çalışmamızda yazarın bu tür iddiaları üzerinden Zâhirî mezhebi ile ilgili bazı meseleler inceleme ve tartışmaya sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Zâhirîlik, İbn Hazm, Davud b. Ali ez-Zâhirî, Ehl-i Hadis, Ehl-i Rey.

بررسی زندگی پسا کرونایی با تاکید بر تغییرات فرهنگی

A STUDY OF POST-CORONARY LIFE WITH AN EMPHASIS ON CULTURAL CHANGE

آمنه منافى دیزجی

دانشگاه هنر اسلامی تبریز

دانشگاه آنادولو - اسکی شهیر

<https://orcid.org/0000-0001-9209-9009>

چکیده

از زمانی که واژه‌ای به نام کووید - ۱۹ در ذهن‌ها جا باز کرد زندگی انسان دستخوش تغییرات بسیاری شد. طوری که مردم برای ادامه زندگی با چالش‌هایی مواجه شدند و تمامی ابعاد زندگی‌شان تحت تأثیر قرار گرفت. اما اگرچه دوران پسا کرونا باعث ایجاد آسیب‌های روانی، اجتماعی و اقتصادی از قبیل، جرم، فقر و بیکاری و نیز تغییرات فرهنگی و تغییر سبک ارتباطات و آثار دیگری برجای گذاشته است، مطالعات نشان داده بیماری‌های مسری در هر دوره ای از زمان که شیوع پیدا کردند تغییراتی در زمینه علوم پزشکی و زیست‌شناسی و تکنولوژی را به همراه داشته است که بی تردید ثمراتی برای ارتقاء زندگی و تمدن بشر داشته اند.

فرهنگ یک مفهوم گسترده ای است که شامل رفتارهای اجتماعی و هنجارهای موجود در جوامع بشری و همچنین دانش، اعتقادات، هنرها، قوانین، آداب و رسوم، قابلیت‌ها و عادات افراد در این گروه‌ها می‌شود که با آموزش از نسلی به نسل بعد منتقل می شود. به سرعت تغییر نمی‌کند، بلکه تغییرات فرهنگ به مرور زمان اتفاق می‌افتد.

بیماری کرونا بر فرهنگ مادی و معنوی جوامع تأثیرات منفی و نیز مثبت فراوان داشته است. این پژوهش به تغییرات فرهنگی ناشی از تسلیم بشر در برابر سبک زندگی جدید پرداخته است.

کلمات کلیدی: بیماری کرونا - فرهنگ - جامعه

ҒАЛАМДЫҚ ШӨЛЕЙТТЕНУ МӘСЕЛЕСІ
THE PROBLEM OF THE GLOBAL DESERTIZATION**PhD Садыкова Дамежан Адилхановна**
*Қазақ Ұлттық Қыздар педагогикалық университеті***Исханова Елнур Орынбековна***Химия пәні мұғалімі Алматы облысы үш тілде оқытатын № 2 Қарғалы дарынды балаларға арналған арнаулы гимназиясы***ТҮЙІНДЕМЕ**

Дүниежүзі климаттың өзгеруі мен оның қуаңдануының өсуіне байланысты шөлейттену процесі қарқынды жүруде. Шөлейттену нәтижесінде биологиялық өнім мен түр саны азайып, топырақ құнарсыздана бастайды. Қазіргі кезде құрлық бетінің 1/3 бөлігінде топырақтың құнарлы қабатының жоғалу қаупі бар, ал оның әсерінен Жер шары халқының 1/5 зардап шегуі мүмкін. Соңғы 50 жыл бойында дүние жүзінде 800 миллион га-дан астам жер шөлейттенуге ұшыраған. Мұның негізгі бөлігі Африка құрлығына келеді. Мысалы, Сахара шөлі оңтүстікке қарай 650 – 700 км шамасында жылжыған, ғалымдардың болжамы бойынша 2020 жылы Оңтүстік Африканың 60 миллион тұрғыны жарамды жерлердің шөлейттенуі салдарынан өздерінің атамекенінен басқа аудандарға қоныс аударуға мәжбүр болады. Шөлейттену процесі Орталық Азия елдері мен Қазақстанда да жылдам қарқынмен дамуда. Түрікменстанда ұзындығы 1000 км Қарақұм каналының бойында 100 км-лік аймақта топырақ қайталама сортаңданып, шөлге айналды. Арал теңізінің деңгейі 14 м-ге төмендеп, аумағының азаюы салдарынан 2,5 миллион га-дан астам жер қу тақырға айналды¹. Бұл өңірден жыл сайын 75 миллион т. тұз желмен көтеріліп, 100 км және одан да шалғай өңірлерге жайылуы салдарынан шөлейттену процесі одан әрі үдей түсіп отыр. Арал түбінің тұзы Тянь-Шань мен Памирдің мұздықтарына жетіп, олардың еруіне ықпалын тигізуде; Арал өңірі тұздарының Солтүстік мұзды мұхит және Антарктида мұздықтарынан да табылғаны анықталып отыр. Сондықтан БҰҰ-ның сараптамасы бойынша Орталық Азия аумағындағы елдер өзара бірлесу арқылы кешенді іс-әрекет (орман - мелиорация, гидротехника, сексеуіл егу, т.б.) және табиғатты тиімді пайдалануға (малды жайып бағуды реттеу, жер-су қорларын тиімді қолдану, т.б.) жасау арқылы алдын алу мәселелерін нақты айқындаса тиімді нәтижесін береді деген тұжырым жасады.

Кілт сөздер: Халықаралық туризм, Қазақстан, Памир, Шөл, Сахара, Африка.

ҚАЗАҚСТАН ҚОРЫҚТАРЫ: БҮГІНІ МЕН БОЛАШАҒЫ
KAZAKHSTAN RESERVES: TODAY AND THE FUTURE**Садық Марияш***Ғылыми әдіскер, Қордай ауданы, Жамбыл облысы***Түйіндеме**

Мемлекеттік табиғи қорық - қоршаған ортаның табиғи эталондар, реликтілері, ғылыми зерттеулерге, ағарту білім беру ісіне, туризмге және рекреацияға арналған нысандары ретінде экологиялық, ғылыми және мәдени жағынан ерекше құнды, мемлекеттік қорғауға алынған аумақтарының жиынтығы.

Көптеген тарихшы ғалымдардың еңбектерінде қазақ жерінде ерекше қорғалатын жерлер YI-YII ғасырларда болғанын жазады. Тарихшы В.В.Бартольд еңбектерінде жер жанны - Жетісу аталған мекенде өмір сүрген үйсін тайпалары шұрайлы, көк аталған мекенде көк шалғынды, бау - бақшалы салқын жерлерді қорыққа айналдырып, ретсіз мал жаймағандығын, мезгілсіз аң ауламағандығын жазған.

Қазіргі кезде жер шарында қорықтарға ұлттық бақтардың саны әлдеқайда көп. Оның себебі, шет елдерде қорықтар аймақтары шектелген табиғат қорғау жүйесі болғандықтан, табиғатты қорғау үшін ұлттық бақтар ұйымдастыру әлдеқайда ұтымды екенін дер кезінде түсіне білді. Мәселен, Англияның кішкене ғана жерінде 189 ұлттық қорықша, 10 ұлттық саябақ, 81 корольдік қорықтар болса, ал Германия жерінде 735 қорықшалар, 400-ден астам ландшафтық заказниктер, 9100 табиғат ескерткіштері бар. Сол сияқты Франция жерінде 22 ұлттық саябақ, 20 қорық бар екенін ескерсек, жоғарыдағы «өркениетті» елдердің табиғатты қалайша сүйетінін айқындауға болады.

Кілт сөздер: қорық, Қазақстан, ұлттық саябақ, қорықша, өсімдіктер, жануарлар

A REVIEW OF AN EPIDEMIOLOGICAL-GENETICS MODEL FOR ASSESSING THE IMPACT OF INSECTICIDES RESISTANCE ON THE TRANSMISSION DYNAMICS OF MALARIA IN KAMPALA

Peter, B. A.

Department of Physical Sciences, Kampala International University, Kampala, Uganda

Peter, R. E.

Department of Computer Science, Kampala International University, Kampala, Uganda

Ogunsola, A. W.

Department of Pure and Applied Mathematics, Ladoké Akintola University of Technology, Ogbomoso, Nigeria

ABSTRACT

In the recent times, the widespread use of treated bed-nets insecticides (TBI) and residual indoor spraying (RIS) has led to the elimination of malaria outbreak in an endemic community like Kampala. This study proposed a model for assessing the impact of insecticides resistance in the population of mosquito on the dynamics of malaria transmission and control in Makindye Municipality. The numerical simulation is employed using Excel micro software to validate and support qualitative results. The result shows that managing the insecticides resistance effectively in the population of mosquito lies on the level of heterozygous genotype mosquitoes (Allele dominance) and the resistance of the insecticides in the population of vector. It is also seen from the findings that TBI- RIS measures can lead to effective eradicating or eliminating malaria in the Municipality. It is concluded that concerted efforts from both the government and the community leaders will lead to an increase effective use of TBI- RIS control strategy.

ETHICS OF TECHNOLOGY: THE IMPACT OF TECHNOLOGIES ON HUMAN LIFE**Samira DADASHOVA***PhD student, Institute of Philosophy, Azerbaijan National Academy of Sciences***ABSTARCT**

This article is dedicated to the problems of the latest technologies' influence on human life. The current century shows how the development and implementation of technologies have deepened the anthropological crisis. The author concludes that both the dependence on technologies and the complete abandonment of them are equally irrational. We need a new ethical paradigm based on harmonious interaction between human and technologies.

Keywords: ethics, technology, anthropological crisis, human life.

